

Valiukenas M.
6140 So. Tripp Ave.
Chicago IL 60629

SECOND CLASS USPS 157-580

NEWSPAPER

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXXI MARCH - KOVO 28, 1996 Nr. 12

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

(Kalba, pasakyta Kovo 11-osios minėjime Pasaulio Lietuvių centre Lemonte kovo 17 d.)

Kovo 11-ji – tai mūsų visų svajonių ir troškimų išsipildymas, tai 50-ties metų kovos bei darbo įprasminimas. Visa tai, kas Lietuvoje buvo draudžiama ir slepiama, atsiskleidė ryškioje dienos šviesoje. Mūsų tautiniai ir valstybiniai simboliai – trispalvė, Vytis, himnas – vėl laisvai ir be baimės visur matomi ir girdimi. Vokai su Lietuvos pašto ženklais pasiekia visus pasaulio kampelius. Lietuvos vardas minimas tarptautiniuose mokslininkų, kultūrininkų ir valstybininkų suvažiavimuose bei konferencijose. Lietuvos trispalvė ir vėl plevėsuoja prie Jungtinių Tautų rūmų New Yorke, prie Europos Tarybos Briuselyje. Ją matome olimpinuose paraduose. Rūpintojėlis ir vėl rymo Lietuvos pakelėse, o bažnyčių varpai drąsiai ir iškilingai kviečia tikinčiuosius maldai. Ir taip per šiuos šešeris metus Lietuva sugrįžo į savo turėtą teisėtą vietą pasaulio valstybių šeimoje.

Šiandien, bent trumpai, žvilgtelėkime į du laikotarpius: 1918-24 ir 1990-96 metai. Tarp jų yra panašumų, bet taip pat ir nemažai skirtumų. Abu laikotarpiai prasidėjo po ilgų Lietuvos okupacijos metų. Kaip anuo metu, taip ir dabar teko pradėti kurti naują savitą valstybinį gyvenimą. 1990 metais Lietu-

DAUGIAU JAUNOS VILTIES

Vaclovas Kleiza

Generalinis Garbės konsulas

vos teritorija buvo aiškiau apibrėžta negu 1918 metais, jai nereikėjo kovoti su kaimynais dėl savo sienų. Vilnius ir Klaipėda pripažinti integralia mūsų valstybės dalimi. Po 1990 metų pasaulis Lietuvos valstybę greičiau pripažino ir ji pradėjo sparčiai jungtis į įvairias tarptautines institucijas. 1918 metais tas procesas buvo daug lėtesnis ir sunkesnis.

Krašto vidaus politinis gyvenimas anuo metu turėjo nemažai panašumų su šiuo laikotarpiu. Tiesa, buvo mažiau politinių partijų, tačiau politiniai procesai vyko panašiai. Kai kas stebisi ir nerimauja, kad Lietuva per pastutinius šešeris metus turėjo net septynias vyriausybes, bet pamiršta, jog tarp 1918 ir 1924 metų Lietuvai vadovavo devynios skirtingos vyriausybės.

Anuo metu tauta turėjo daug aiškesnę ateities viziją negu šiandien. Žemės ūkis nebuvo sužlugdytas, privačios nuosavybės priklausomumas buvo aiškiai sprendžiamas, valdžia pagal išgales vienodai rėmė visų pastangas visose gyvenimo srityse.

Tačiau didžiausias skirtumas tarp ano laikotarpio ir dabarties yra žmonių nusiteikimas ir požiūris į valstybę, į

tautą, pagaliau, į patį žmogų. Anuo metu tauta kėlėsi valstybiniam gyvenimui su dideliu entuziazmu, su pasiaukojimu, ir su viltimi. Jei dabartinio laikotarpio pradžioje irgi matėme panašų pasiaukojimą bei viltį, tai jie greitai išblėso ir juos pakeitė skaudus bei sunkus realybės pajutimas, šiandien kai kur prasi-veržiantis net nevilties bei desperacijos atgarsiais.

Anuo metu tauta buvo stiprioje krikščioniškos moralės įtakoje, kuri sudarė tvirtesnę pagrindą greitesniam krašto atsikūrimui. Šiandien tos moralės labai trūksta, ypatingai politiniame ir ekonominiame gyvenime, nors yra daug dorų, savo kraštą karštai mylinčių ir jo gerove besirūpinančių žmonių.

Visa, kas vyksta Lietuvoje, be abejo randa atgarsį ir mumyse. Nors ryšiai su Tėvyne yra plačiai atsivėrę, tačiau mes nepilnai pažįstame Lietuvos gyvenimą. Dažnai mūsų pažinimas yra vienusis, neobjektyvus, per daug paremtas praeities išgyvenimais ir emocijomis. Turime pripažinti, kad ir mūsų sielose spaudos puslapiai mums parodo tik vieną Lietuvos veido pusę, dažniausiai tą, kurį savo grožiu mūsų nevilioja. Ne kartą matome tik

tai, kas Lietuvoje yra neigiamo, o per mažai pastebime, kas ten vyksta pozityvaus. Apie politinius bei ekonominius sunkumus visai gerai, gal net per gerai žinome. Bet tai dar ne visas Lietuvos gyvenimas. Kiek mes girdime apie jos kultūrinį gyvenimą, apie studentiją, apie tą jaunimą, kuris gyvenimo prasmės ieško ne alkoholyje ar narkotikuose, bet krikščioniškoje aplinkoje, jaunimo organizacijose, labdaros darbuose, sporte?

Ar daug kas iš mūsų žino, kad prieš tris mėnesius Izraelyje įvyko pasaulinis jaunimo piešinių konkursas tema "Kova prieš antisemitizmą ir rasizmą", kuriame pirmąją vietą laimėjo vilnietė studentė Marija Marcelionytė? Ar skaitėme, kad pirmajame pasaulio greitųjų šachmatų čempionate Paryžiuje, kurį ruošė Disney kompanija, mergaičių ligi 12 metų klasėje čempione tapo Viktorija Čmilytė, praėjusių metų turnyre Brazilijoje laimėjusi pasaulio klasikinių šachmatų čempionatą savo klasėje? Kas girdėjote, kad gruodžio mėnesį Prahoje vyko tarptautinis sportinių šokių maratonas, kuriame tris pirmas vietas vaikų grupėje išsikovojo lietuviai? O tokių pavyz-

džių, kurie duoda daug gražios vilties ateičiai, galėtume priskaičiuoti ir daugiau.

Besilankant Lietuvoje spalio-lapkričio mėnesiais mane stebino gyvas ir įvairiaspalvis kultūrinis gyvenimas miestuose. Tiesa, girdime kaip menininkai ir kultūros įstaigų darbuotojai skundžiasi sunkiomis ekonominėmis sąlygomis. Taip, jos sunkios, bet ar ne panašiai skundžiasi ir šio krašto menininkai bei kultūrininkai?

Kiek toks kultūrinis gyvenimas yra gyvas, rodo ir praėjusios savaitės Vilniaus kultūrinis kalendorius:

Operos ir Baletų Teatras stato dvi operas ir du baletų spektaklius; Akademiniame Dramos teatre – trys spektakliai; Jaunimo teatre – trys spektakliai; Lėlės teatre – trys spektakliai; kituose teatruose – dar aštuoni spektakliai. Tą pačią savaitę vyko šeši muzikos koncertai, o įvairiuose Vilniaus muziejuose ir galerijose buvo galima aplankyti net 44 skirtingas parodas. Visa tai rodo mūsų tautos gyvybingumą ir kūrybingumą.

Atėjo laikas mums objektyviau ir sąžiningiau žiūrėti į Lietuvą ir į lietuvių. Nors šiuo metu Lietuva išgyvena nelengvą laikotarpį ir pirmieji šešeri Nepriklausomybės metai buvo sunkus išbandymo laikas, negalime prarasti šviesesnės ateities vilties. Šie metai Lietuvai yra ypatingi. nes rudenį vyks Seimo (Nukelta į 4 psl.)

TIE, KURIE TVARKĄ ŽADĖJO, CHAOSĄ SUKŪRĖ

Juozas Žygas

Šeštoji Lietuvos vyriausybė, vadovaujama Adolfo Šleževičiaus, nors jau šiek tiek pakeista, bet Lietuvos žmonių nebus greitai užmiršta. Nėgana to, kad Lietuva praskolino, tai dar sugriovė ir bankų sistemą. Kartu ir žmonių santaupas "šunys ant uodegos nunešė". Dabartinė valdžia ne tik negali, bet ir nenori žmones nuo plėšikų ir išnaudotojų apsaugoti, nes ir pati su jais yra glaudžiai susijusi. Tie, kurie rinkimus laimėjo, žadėdami tvarką, "šlapias dešras" ir šilumą, kraštą visai į skurdą nuvarė. Paėmę valdžią, jokių skolų nerado, bet norėdami bent šilumą duoti, kraštą į užsienio skolas įklampino, visai nesirūpindami, kad šilumos reikės ir tuomet, kai reikės skolas mokėti.

Kuomet praėjo valdyti tie, kurie "praktikos" turėjo,

viskas pradėjo riedėti žemyn. Tuoju atsidaro užsienio paskolos, kurios nebuvo investicijoms panaudotos, bet pro langus ir gatvių šildymui išleistos, valdžios žmonių būriais po užsienius važinėti panaudotos. Nuo 1994 metų atsirado valstybės biudžeto deficitas, kuriam padengti reikėjo vidaus paskolų. Kartu prasidėjo beveik masinis žmonių bankrotas, o su tuo atsirado ir minios bedarbių. Žmonės nebeturi pinigų net "šlapiam dešrai". Ne tik Vyriausybės vedama nevykusi ekonominė politika (jeigu ji iš viso tokią turi?), bet ir lito prie dolerio pririšimas kelia nerimą. Tai yra lyg "girnų akmuo" po kaklu Lietuvos pramonės ir ūkio gamybai. Tad ir nenuostabu, kad rinką

užplūdo užsienio gaminiai ir net žemės ūkio produktai. Lietuvos ūkininkai, kurie dar bando ką nors auginti, negali parduoti bulvių, kviečių ar viščiukų. Kaip juos parduos, jeigu olandiški yra pigesni ir galbūt rinkai geriau paruošti!

Tas pats yra ir su pramonės gaminiais. Lietuva turi gerai išvystytą elektronikos pramonę, bet ji negali dirbti, kadangi lito kursas yra nepalankus. Vienas pavyzdys: Lietuvoje pagamintas televizorius kainuoja 1000 Lt., o panašus "Samsung" Korėjos gamybos – 1100 Lt. Tad tik dėl 100 litų skirtumo daugelis perka korėjietišką. Jeigu lito kursas būtų, pavyzdžiui 6 litai už dolerį, tuomet toks korėjietiškas gaminys jau

kainuotų 1500 litų. Tokiu atveju žmonės daugiau pirktų lietuviškus gaminius. Lietuviški gaminiai, būdami pigesni, lengviau patektų ir į Vakarus rinką.

Prezidentas ir buvęs Premjeras vis kalbėjo, kad lito pastovumas reikalingas Lietuvos "imidžui" (tai toks naujas žodis, kuris jau baigia išstumti lietuviškąjį "įvaizdį") išlaikymui. Redakcijų arba žmonių sprogdinimai, bankų aferos ir visuotinė netvarka negali būti jokiais "imidžais" uždengta. Pagal kokią logiką litas gali būti prie dolerio priištąs? Nuo to laiko, kuomet litas buvo priištąs, Amerikoje infliacija siekė apie 10%, o Lietuvoje 80-90%. Tuo lito kursu yra labai patenkinti tie, kurie už

spekuliacijos keliu arba kitaip prisiplėštus litus gali pigiai dolerius supirkti ir juos į užsienio bankus išvežti. Jeigu Prezidentas, Premjeras ir Seimo dauguma užsispyrusiai tą lito kursą gina, tai galima suprasti, kad ir jie tame biznyje dalyvauja.

Dabartinių valdžios pareigūnų mėgiamiausias pasiteisinimas buvo, kad jie paveldėję sugriautą ekonomiką. Dabar jie atsakymą gavo ne iš ko nors kito, bet iš Vytauto Petkevičiaus. Jis paskutiniame LDD partijos suvažiavime teisybę pasakė. Blaškydami tarp konservatizmo ir liberalizmo Petkevičius pavadino konjunktūrą programa. "O kas sugriovė Lietuvą? Landsbergis? Nė velnio! Konjunktūrininkai! (Liet. aidas 1995.X.31)". Tegaliu tik "Amen" pridėti.

Girdėta iš Vilniaus

KUR PANAUDOTOS UŽSIENIO PASKOLOS?

Lietuvos Respublikos Seimo nariai Romualdas Ozolas ir Kęstutis Jaskėlevičius kreipėsi į Generalinį Prokurorą Vladą Nikitiną, prašydami ištirti užsienio paskolų skirstymo tvarką. Kovo 14 d. jie išplatino pareiškimo generaliniam prokurorui tekstą, kuriame sakoma, kad su tarptautinėmis finansinėmis organizacijomis Lietuvos Respublikos pasirašytos paskolų sutartys šių metų pradžioje jau siekė 850 milijonų JAV dolerių, iš kurių konkrečioms ūkio reikmėms panaudota apie 500 milijonų dolerių. Dabar deramasi dėl 210 milijonų JAV dolerių paskolų. Tai didelės sumos, kurios gula ant visos valstybės ir jos piliečių pečių.

Pasiskolintos lėšos skirstomos per komercinius bankus. Šiuos bankus atrenka Lietuvos bankus, o pasiūlymus Vyriausybei teikia už-

sienio paskolų komisija. Ši komisija ir sprendžia, kurie bankai administruos užsienio kreditus.

Seimo narių pareiškime sakoma, kad "įklampusių" užsienio kreditų jau dabar esama už 150 milijonų JAV dolerių, kuriuos turės grąžinti valstybės biudžetas. R. Ozolas ir K. Jaskėlevičius siūlo sustabdyti Vyriausybės užsienio paskolų komisijos veiklą kaip nusikalstamą. Jie prašo ištirti komisijos sprendimų teisėtumą ir pagrįstumą, nustatyti atsakomybę už padarytą valstybei žalą. Seimo nariai taip pat prašo ištirti, ar buvusio Ministro Pirmininko A. Šleževičiaus veikloje nėra "tarnybinio nusikaltimo sudėties". Jie siūlo, kad tol, kol bus tirama Vyriausybės užsienio paskolų komisijos veikla, A. Šlevičius turi pasižadėti neišvykti iš šalies.

"MILIJARDŲ AFERA"

Kovo 19 d. Seimas sudarė laikinąją tyrimo komisiją, kuri patikrins ir įvertins faktus, kuriuos "Lietuvos aide" išdėstė Lina Pečeliūnienė publikacijų cikle "Valstybės vardu sau į kišenę".

Sudaryti tokią komisiją dar vasario 20 d. pasiūlė Seimo narys Vidmantas Žiemelis, kalbėjęs Tėvynės Sąjun-

gos - konservatorių frakcijos vardu. Jis nurodė, kad buvę aukščiausieji šalies pareigūnai - Premjeras A. Šleževičius, Lietuvos Banko valdytojas K. Ratkevičius bei Prezidento kanceliarijos vedėjas A. Meškauskas suteikė "Tauro" bankui garantiją 10 milijardų (!) dolerių kreditinei linijai.

SUTARIMAS

Kovo 19 d. Lietuvos Respublikos Seimas vardinu balsavimu pritarė LR Konstitucijos 47 straipsnio papildymo projektui. Iš 131 posėdyje dalyvavusio parlamentarų 114 balsavo "už", 12 - "prieš", susilaikė - 5.

Antrasis balsavimas, būtinas konstitucinei pataisai įteisingai, turėtų įvykti birželio pabaigoje. Kaip jau esame pranešę, šis projektas įteisingai žemės pardavimą užsieniečiams, savivaldybėms ir kitiems juridiniams asmenims.

NORVEGIJOS PREMJEJERĖS VIEŠNAGĖ LIETUVOJE

Kovo 18 d. į Lietuvą su dviejų dienų oficialiu vizitu atvyko Norvegijos Karalystės Ministrė Pirmininkė Gro Harlem Brundtland. Tai jau antroji jos viešnagė Lietuvoje. Norvegijos Karalystės ambasadoriaus rezidencijoje G.H. Brundtland susitiko su Ministru Pirmininku M.L. Stankevičiumi, o po to įvyko maždaug valandą trukusios Norvegijos Karalystės ir Lietuvos delegacijų derybos.

Lietuva ir Norvegija palaiko draugiškus santykius nuo pat Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo. Su šia Skandinavijos šalimi Lietuva yra pasirašiusi beveik

visas pagrindines tarpvalstybines sutartis. Spaudos konferencijoje Ministras Pirmininkas nurodė, kad yra dar daug neišsemtytų galimybių ekonominiam bendradarbiavimui plėtoti. G.H. Brundtland sakė, kad nors nei Norvegija, nei Lietuva kol kas nepriklauso Europos Sąjungai, abi valstybės jau dabar yra Europos ekonominės sistemos dalis. Norvegija aktyviai remia Baltijos valstybių gynybos sistemų kūrimą, padeda Baltijos valstybėms įgyvendinti NATO programą "Partnerystė taikos

(Nukelta į 3 psl.)

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

STIPRĖJA ĮTAMPA PRIE TAIVANIO SALOS

Komunistinė Kinija plečia savo provokacijas prieš Taivanį, skelbdama karinių pratybų planus dar arčiau prie šios salos. Taivano Prezidentas pasiūlė užbaigti nereikalingus karo žaidimus. Washingtono Baltieji Rūmai išreiškė savo susirūpinimą dėl tokių Kinijos veiksmų ir pasiuntė į tą Ramiojo vandenyno dalį du lėktuvnešius ir kitus laivus, nes karinių pratybų planuose numatyta leisti raketą vos per 11-kamylį nuo dviejų Taivano sąsiaurių esančių salelių.

JAV Vyriausybė yra gavusi slapta Kinijos pasižadėjimą, kad manevrai nereiškia Kinijos įsiveržimo į Taivanį pradžios ar kitokio tiesioginio šios šalies užpuolimo. Tai esąs bandymas prieš rinkimus paveikti Taivano visuomenę, kad ji neįbalsuotų už kandidato į Prezidentus Shih Ming-teh partiją, kuri atvirai giriasi paskelbsianti Taivano nepriklausomybę. Partijos vadas, jau prasidėjus Kinijos raketų šaudymui, sėdo su savo šalininkų grupe į laivą ir nuplaukė į sąsiaurio vandenį, kur krito Kinijos bandomosios raketos.

Washingtono karo ekspertai tvirtina, kad Kinija elgiasi neatsakingai. Tokios veiksmų gali sukelti karą. Kinijos propagandos aparatas skelbia kasdieninius komunikatus, kuriuose puola dabartinę Taivano Vyriausybę, kad girdamasi laisvais rinkimais, ji iš tikrųjų naudojasi kyšiais, apgaule ir net pagrindinėmis mafijos gaudjomis, siekdama savo tikslų. Esą demokratijos vardu daromos įvairios suktybės. Kinijos valdžios pareiški-

muose sakoma, kad Taivanyje "kuriama valdžios sistema, kurios nekenčia "pavergti liaudis".

Stebėtojai mano, kad Kinijoje vyksta varžybos dėl vyriausiojo komunistų partijos vado vietos. Kovo 5 d. prasidėjo Kinijos Liaudies kongreso suvažiavimas. Tuo pačiu metu vyksta ir vyriausios valstybės valdžios - kompartijos Centro komiteto pasitarimai. Iki šiol vyriausias Kinijos valdovas - valstybės Prezidentas ir kompartijos generalinis sekretorius Jiang Ze min neturėjo konkurentų. Tačiau paskutiniu metu iškilo Vyriausybės premjeras Li Peng, savo kalbose kietai smerkiant "kontrevoliucines jėgas" ir "liaudies priešus". Vasario pabaigoje buvo suimtas Prezidento Jiang bičiulis ir rėmėjas generolas Ba Zhongtan, ginkluotos Liaudies milicijos vadas. Jis buvo kaltinamas apsileidimu ir nesugebėjimu apsaugoti kito valdžios viršūnių veikėjo - Li Pei yao, Liaudies kongreso vicepirmininko, kuris buvo nušautas. Vėliau paaiškėjo, kad šį pareigūną nušovė plėšikas, o ne koks nors politinis priešininkas. Tačiau kompartijos eilėse pavyko sudaryti įspūdį, neva valstybės Prezidentas nesugeba apsaugoti savo draugų, kaip pavyzdžiui, generolo Ba.

Įtampa tarp Kinijos ir Taivano prasidėjo dar 1949 metais, kai į Taivano salą pabėgo komunistų puolama Kinijos Vyriausybė. Kinija tapo komunistine ir liko tokia iki šių dienų. Abi pusės teigia, kad Kinija ir Taivanas yra viena kinų žemė. Tik

Taivano atstovai teigia, kad Kiniją valdo neteisėta, ginklu užgrobusi valdžia komunistinė diktatūra, kuri persekioja ir kankina kinų tautą. Ateis laikas, kai kinai nuvers neteisėtą valdžią ir išsivaduos iš komunistinės vergijos.

Amerikos Vyriausybė daug metų palaikė Taivanį, rėmė Tautinės Kinijos Vyriausybę. Tačiau 1971 metais Prezidentas Niksonas pritarė Jungtinių Tautų nutarimui išmesti Taivanį iš JT Asamblėjos ir atiduoti tą vietą komunistinei Kinijai. Kinija buvo naudinga JAV Vyriausybei "šaltajame kare" su Sovietų Sąjunga. 1972 metais Niksonas aplankė Kiniją, o 1978 metais Amerika formaliai pripažino, kad Bejingas (Pekinas) valdžia yra vienintelė legali Kinijos Vyriausybė. Tačiau su Taivaniu ir toliau buvo palaikomi ekonominiai ryšiai. JAV Vyriausybė laikosi nuomonės, kad Kinijos ir Taivano vyriausybės turėtų taikiai išspręsti savo ginčą, pašalinti dažnai atsirandantį įtampą.

Kinija tvirtina, kad ji, susigrąžinusi Taivano salą į savo vieningą teritoriją, paliktą joje esančią ekonominę sistemą. Tad po susijungimo gyvuotų principas: "viena šalis - dvi sistemos". Panašiai Kinija kalba ir apie Hong Kongą, kuris ateinančiais metais susijungs su Kinija. Tačiau daugelis užsienyje gyvenančių kinų teigia, kad nereikėtų tų visų šalių jungti į vieną. Geriau palikti tris pajėgias ir turtingas valstybes pagal šūkį: "Viena puiki rasė - trys puikios valstybės!"

TRUMPAI

Airijos nacionalinės partijos vadas Gerry Adams vėl atvyko į Ameriką. Jis dalyvavo Šv. Patriko dienos renginiuose. Jis gavo JAV vizą su sąlyga, kad nerinks savo partijai aukų iš airių kilmės amerikiečių, kurių čia esama apie 38 milijonus.

Kurortiniame Egipto mieste įvyko 30 valstybių vadovų suvažiavimas, kuriame buvo svarstoma, kaip išsaugoti taiką Artimuosiuose Rytuose. Jame dalyvavo atstovai ir iš tų arabų valstybių, kurios nepalaiko ryšių su Izraeliu, Nedalyvavo Sirija ir Libanas.

Irano parlamento rinkimuose pavyko išrinkti tik 139 Seimo narius iš 270. Rinkimai vėl bus kartojami balandžio 19 d.

Australijos parlamento rinkimuose nugalėjo konservatoriai, aplenkdami darbiečių (leiboristų) partiją, valdžiusią net 13 metų.

D. Britanijos Premjeras John Major, lankydamasis Hong Konge pasakė, kad ateinančiais metais, kai Kinija perims šią koloniją, vietiniams gyventojams nereikės vizų, norint važiuoti į Britaniją ir ten apsigyventi.

● ● ● ● ●

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas
(tęsinys iš 2-ojo puslapio)

KAS VALDYS RUSIJĄ?

Nors Rusijos Prezidento rinkimai dar toli, birželio mėnesį, tačiau didžiosios politinės partijos kovo 15 d. jau iššovė sunkiosios artilerijos salvę. Po ugningų kalbų parlamento (Dumos) priimta rezoliucija pasmerkė Sovietų Sąjungos išardymą, susilpninusį Rusiją, ir reikalauja vėl atkurti ją tokią, kaip ir anksčiau.

Daugelis buvusių Sovietų Sąjungos respublikų atmetė tokius Rusijos Dumos pareiškimus kaip "rinkiminę propagandą". Net Rusijos Konstitucinis teismas, neskelbdamas pareigūnų pavardžių, pareiškė užsienio spaudos atstovams, kad tokie parlamento pareiškimai neturi jokios juridinės vertės. Ir Prezidentas B.Jelcin pasakė, kad parlamento rezoliucija "nėra nieko". Jo pareiškimas yra puikiai suprantamas, nes Duma daugiausia ji ir kaltina dėl "galingosios" Sovietų Sąjungos subyrėjimo.

Nežiūrint šių pareiškimų, kai kurie stebėtojai laiko tokius Dumos polinkius įrodymu, kad komunistų partijos vadai parlamente turi nemenką įtaką. Maskvos teisininkas Aleksandr Šokin pa-

reiškė: "Tai yra rimtas ženklas, kuris birželio 16-ąją gali pavirsti į gedulingą maršą".

Po įvairiais būdais praveistų rinkėjų nuomonės tyrimų, jų rezultatų aiškintojai mano, kad pirmąją Prezidento rinkimų dieną nė vienas kandidatas nesurinks tiek balsų, kad taptų absoliučiu laimėtoju. Per antrąjį balsavimų ratą, kuris įvyks po savaitės, paaiškės laimėtojas, kurį rusai pasirinks galvodami, kad jis - "mažiau blogas".

Daugelis rinkėjų nusivylė generolu A.Lebedžiu, kuris savo politinę karjerą pradėjo Jurij Skokov įkurtame judėjime "Rusijos bendruomenių kongresas". Tačiau, susipykęs su partijos vadu, jis persimetė į nacionalistų grupę "Trečiąją jėgą", kurioje yra aršus Jelcino priešininkas – buvęs viceprezidentas Aleksandr Ruckoj bei kiti pagarsėję rusų politikai.

Rusijos centrinė rinkimų komisija, paruošdama balsavimo lapus, greičiausia parašys sakinį: "Nė vienas – viršų įrašytas". Taip jau buvo padaryta, renkant parlamentą praėjusių metų gruodžio mėnesį. Manoma, kad

daug rinkėjų pažymės ten kryžiuką, jei antrajam balsavimų ratui bus įrašyti B.Jelcin ir komunistų vadas G.Ziuganov. Jei taip būtų padaryta, nė vienas netaptų prezidentu. Tada tektų organizuoti naujus balsavimus, ieškoti kitų kandidatų. Tarp jų gali atsidurti ir liberalų vadas V.Žirinovskij.

Reikia pripažinti, kad buvusiose Maskvos valdomose respublikose komunistai dar turi stiprias pozicijas. Dar taip neseniai, t.y. 1993 metais iš penkiolikos buvusių sovietinių respublikų net vienuolikoje valdė buvę kompartijų vadai. Išimti sudarė tik Armenija, Estija, Gudija ir Kirgizija. Keturias "nepriklausomas" valstybes (Kazachstaną, Turkmenistaną, Azerbaidžianą ir Gruziją) valdė buvę sovietų kompartijos politbiuro nariai. Dabartinis Rusijos Prezidentas tuomet tebuvo kandidatas į Politbiuro narius.

Anksčiau komunizmą, kaip valdymo sistemą, "savinoriškai pasirinkdavo" tankais ir lėktuvais "įtikintos" tautos. Tik Indijos Keralos provincija ilgus metus išsiringdavo komunistus demokratinuose rinkimuose.

Girdėta iš Vilniaus

(Atkelta iš 2 psl.)

NORVEGIJOS PREMJEERĖS VIEŠNAGĖ LIETUVOJE

labui", taip pat kurti BALT-BAT struktūras, tačiau gana atsargiai žiūri į galimybes plėsti NATO į Rytus. Bet Ministrė Pirmininkė pripažino, kad Norvegija, priešingai negu Lietuva, niekada nebuvo Rusijos okupuota.

Kovo 19 d. Norvegijos Premjerė Gro Harlem Brundtland lankėsi senajame Vilniaus universitete. Skandinavistikos katedroje, įkurtoje 1992 metais, Ministrė Pirmininkė norvegiškai pasikalbėjo su studentais, apžiūrėjo atnaujintą senųjų universiteto rūmų ansamblį. Universiteto auloje G.H.Brundtland skaitė paskaitą apie Norvegijos ir Lietuvos istorinius ryšius bei Europos ateitį. Ji sakė: "Jūsų šalis kuria naują visuomenę, naujas institucijas, bet Norvegija ir visas pasaulis nepamiršo, kad lietuviai yra sena tauta, o Lietuva – sena pasaulio valstybė". Premjerė pažymėjo, jog skaityti pa-

skaitą Vilniaus universitete, įkurtame 60 metų anksčiau už Harvardo ir net 225 metais anksčiau už Oslo universitetus, yra didelė privilegija. Aukštoji viešnia pabrėžė, kad Norvegija niekada nepripažino Lietuvos aneksijos ir okupacijos.

G.H.Brundtland Lietuvos taikomosios dailės muziejų atidarė Norvegijos tekstilės parodą "Senosios tradicijos - nauja išraiškos forma". Parodos eksponatai supažindina su senąja fiordų šalies tautodaile iš Voso miesto etnografijos muziejaus fondų. Kitoje parodos dalyje pristatyta trijų šiuolaikinių Norvegijos tekstilininkių – Elinoros Flor, Inger-Johane Brautaser ir Kristinos Lindberg – kūryba. Premjerė pabrėžė, kad kultūra yra tarsi ta bendravimo kalba, kuri padeda geriau suprasti, vėl iš naujo atrasti vieniems kitus.

RUSIJOS VALSTYBĖS DŪMOS NUTARIMAI

ELTA pranešė, kad kovo 19 d. Lietuvos Seimo Pirmininkas Č.Juršėnas priėmė Rusijos Federacijos ambasadorių Lietuvoje Nikolajų Obertyševą ir pareiškė susirūpinimą dėl neseniai Rusijos Dūmos nutarimų anuliuoti 1991 metų gruod-

žio susitarimus apie SSRS paleidimą. Ambasadorius išdėstė oficialią Rusijos poziciją dėl šių nutarimų. Jis sakė, kad nutarimai prieštarauja Rusijos Federacijos Konstitucijai ir tarptautinės teisės požiūriu negali turėti jokių padarinių.

KALBININKAS KAZYS ULVYDAS

Kovo 16-ąją dieną, eidamas 86-uosius metus, po trumpos sunkios ligos mirė žymus Lietuvos kalbininkas Kazys Ulvydas. Tai buvo vienas iš pagrindinių daugiatomio akademinio "Lietuvių kalbos žodyno" sudarytojų bei leidimo organizatorių, daugelio kapitalinių mokslo darbų autorius ir

vadovas. Du kartus jis tapo valstybinių premijų laureatu: 1965 metais už darbą prie didžiojo akademinio "Lietuvių kalbos žodyno", o 1977 metais už akademines "Lietuvių kalbos gramatikos" parengimą. 1972 metais K.Ulvydas buvo išrinktas Lietuvos mokslų akademijos nariu korespondentu.

Šių metų Vasario 16-osios proga K.Ulvydai už nuopelnus Lietuvos mokslui buvo įteiktas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino 3-ojo laipsnio ordinas.

Pernai metais išleistoje atsiminimų knygelėje "Lietuvos mokykla Antrojo pasaulinio karo ir pirmaisiais pokario metais" jos autorius - mokytojas Bronius Šukys pasakoja:

"Per visus audringus šio istorinio laikotarpio metus išsaugojau unikalų 1939 metų jubiliejinį leidinį "PIRMOJO LIETUVOS PREZIDENTO ANTANO SMETONOS KARO MOKYKLA". Tai didelio formato 112 puslapių

turintis albumas, kuris buvo išleistas 2500 egzempliorių tiražu. Šio stambaus ir puošnaus memorialinio albumo tekstus redaguoti buvo tekę ir Kaziui Ulvydai. 79-ajame puslapyje yra jo nuotrauka, po, kuria įrašyta: "Ats.j. ltn. K.Ulvydas, uolus "Kariūno" bendradarbis, kurio straipsnius komisija premijavo."

K.Ulvydas 1941-aisiais metais buvo įrašytas į tremtinių asmenų sąrašus. Tik laimingo atsitiktinumo dėka, prasidėjus karui, jam pavyko išvengti Sibiro. B.Šukys prisimena, kad, būdamas aktyviu akademinio žodyno rengimo talkininku, kartą apie tai užsiminęs profeso-

riui: "Juk kitados, gaudamas leitenanto laipsnį ir iš paties Prezidento rankų priimdamas kardą, išklausėte senąjį kilniųjų riterių šaukinį: "Be reikalo nepakelk, be garbės nenuleisk!". Argi tad neaišku, kodėl buvote įrašytas į represuotųjų asmenų sąrašus?"

Daug metų K.Ulvydo ramus balsas skambėjo per radiją kalbos kultūros valandėlėse. Lėtai tariami žodžiai buvo skiriami visiems ir kvietė susimąstyti, kaip išsaugoti tėvų kalbą sunkiais okupacijos metais, kaip ginti ją nuo svetimybių, branginti ir puoselėti.

IŠEIVIJOS ATSTOVŲ IR LIETUVOS PARLAMENTARŲ DISKUSIJOS

Kovo 18 d. Vilniuje prasidėjo JAV Lietuvių bendruomenės ir Lietuvos Respublikos Seimo narių bendros komisijos pirmoji sesija. (Apie LB atstovų išvykimą "Dirva" savo skaitytojams pranešė 10-ajame numeryje - žr. J.Ardys. LB atstovai vyks į Lietuvą). Komisiją sudaro 9 Seimo nariai, atstovaujantys įvairias parlamentines grupes (frakcijas) ir

5 LB atstovai.

Į pirmąją sesiją susirinkusius komisijos narius pasveikino Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas. Kovo 18-osios dienos posėdis buvo skirtas kultūrinių mainų tarp Lietuvos ir išeivijos problemoms aptarti. Kultūros ministerijos sekretorius Vytautas Balčiūnas, apžvelgęs kultūrinių ryšių raidą, teigė, kad perspektyviausia bendradar-

biavimo forma yra bendras dalyvavimas valstybinėse programose. Kaip tokio bendradarbiavimo pavyzdį jis nurodė išeivijos kompozitoriaus V.K.Banaičio 100-ųjų gimimo metinių jubiliejaus paminėjimą. Ta proga pirmą kartą nuskambėjo nemaža šio žymaus kompozitoriaus kūrinų. Kauno muzikiniame

(Nukelta į 5 psl.)

(Tęsinys)

Tautinės mažumos

Kokie santykiai su žemės tauta ir tos tautos žeme sieja asmenis, priklausančius tautinėms mažumoms, kilusioms ne iš žemės tautos? Lietuvoje tai būtų žydai, totoriai, rusai, etniniai lenkai, etniniai vokiečiai, etniniai gudai, etc. Mūsų manymu, raktas atsakymui į šį klausimą slypi nuostatoje, kad šių tautinių mažumų atstovai dėl savo etninių skirtumų nepriklauso žemės tautai, todėl, atvykdami į Lietuvą, jie jokių teisių į tautos žemę kaip visumą neįgyja, todėl ir išvykdami iš jos nepraranda. Jų ryšys su žeme – ne genetinis, bet tik turtinis – pragmatinis. Jį reguliuoja atitinkami Lietuvos Respublikos įstatymai. Apie jų genetinių teisių į lietuvių tautos žemę atsiradimą galima kalbėti tik tuomet, kai tautinės mažumos atstovas integruojasi į žemės tautą ir laisva valia atsisako tautinės mažumos statuso.

Valstybė ir etninės žemės

Grįžkime prie Lietuvos Respublikos kaip lietuviams – žemės tautai dabar priklausančios teritorijos ir etninės lietuvių tautos apgyventų žemės plotų santykio. Tur būt niekas neginčys, kad tie dydžiai netapatūs. Nėra jokio anksčiau minėto "veidrodinio atspindžio", bet yra tik didžiulis neatitikimas. Mat dabartinė Lietuvos valstybė savo ribose sutelkė tik pusę ar labai atsargiai vertinant – 2/3 savo tautos etninių žemių. Nemaža lietuvių tautos žemių dalis istorijos lemtimi, o tiksliau – dėl okupacijų, aneksijų, mums nepalankių politinių sprendimų, kuriuos įvairiais

TAUTOS IR JOS ŽEMĖS JUNGTI

Prof. Mečislovas Treinys

"Aš – lietuvaite, Lietuvos žemės dukra"

laikais padarė svetimos galybės, taip pat dėl Lietuvos vadovų klaidų, etc. šiandien daug kalbėta ir rašyta. Šių svarstymų trukmė jau skaičiuojama dešimtmečiais. Deja, pati problema (tiek jos teoriniai aspektai, tiek ir praktiniai žingsniai), dar tebėra neišspręstas Gordijaus mazgas. Jos sprendimą sunkina tai, kad svarstybų objektas neapsiriboja (ir negali apsiriboti!) šiandieninės Lietuvos Respublikos teritorija, bet turi apimti visas etnines lietuvių žemes ir visus etninius lietuvius. Tiesa, kai kam Lietuvoje šitoks problemos kėlimas atrodo nerealistiškas, netgi per daug aštrus, vos ne ekstremistinis. Tačiau pastarieji dažniausiai pamiršta ar iš viso nesigilina, kaip tas pačias problemas bando kelti ir gvildinti Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos istorijos klastotojai tiek Lietuvoje, tiek ir užsienyje. Nesileidžiant į smulkesnes detales, pakanka vien paminėti Lietuvai priešiškoje spaudoje sutinkamus samprotavimus, kuriuose abejojama dėl kai

kurių teritorijų priklausomybės Lietuvai teisinio pagrįstumo ar "mokslinius" teiginius apie Rytų Lietuvos žemių gudiškumą, o Mažosios Lietuvos – rusiškumą.

Taigi, lietuvių tautos žemės plotų, jų priklausomybės Lietuvos respublikai teisinio pagrįstumo klausimas šiandien turi būti nagrinėjamas ne vien etniniu ar istoriniu aspektu. Ši problema yra politinių ir teisinių svarstybų objektas. Todėl ją nagrinėjant turi būti remiamasi pakankamai svaria, ir jokių būdu ne suglebusia, ištiziška argumentacija.

Rytų Lietuvos žemių šeimininkai

Ką šiandien galima laikyti žemės tauta Rytų Lietuvoje? Ar tik lietuviškai kalbančius ir tautine savimone išlaikiusius lietuvius autochtonus, kai kuriuose rajonuose sudarančius tautinę mažumą? Ar žemės tauta laikytini lietuviai, atsikėlę į šį regioną ir iš kitų Lietuvos Respublikos vietovių? Ar laikytini žemės tauta šio krašto autochtonai, nutolę nuo etninio lie-

tuviškojo kamieno ir persiėmę lenkiška ar gudiška savimone?

Atsižvelgiant į "žemės tautos" ir "tautos žemės" sąvokų turinį ir tarpusavio ryšį, galima teigti, kad VISŲ LIETUVIŲ TAUTOS ŽEMIŲ teisėti šeimininkai ir istoriniai paveldėtojai yra VISI ISTORINIAI LIETUVIAI, nesvarbu, kurioje tautos žemės dalyje ar net už jos ribų gyventų ir kokią tautinę savimone šiandien jie būtų išlaikę. Savaime aišku, kad šią teisę prarado tie, kurie nutraukė genetinę jungtį su tauta ir subjektyviai pasirinko kitą etninę Tėvynę. Taigi, ir Rytų Lietuvos teisėti šeimininkai – žemės tauta yra visi lietuviai autochtonai, lygiai taip pat, kaip ir atskirai paimti visi Rytų Lietuvos gyventojai autochtonai turi tą pačią teisę į tautos žemę kitose lietuvių etninėse teritorijose.

Kada grįžtama prie dar siauresnio klausimo – ar visa dabartinė Lietuvos Respublikos teritorija yra tikrai lietuviška ir pagal istorijos tiesą

bei teisę priklauso žemės tautai, kuo kartais suabejoja Lietuvai priešiški politikai ar "mokslininkai", būtina pateikti šiuos elementarius argumentus:

1) nė vienas istorinis šaltinis neteigia, kad lietuviai būtų asimiliavę slavus ar germanus nuo seno jų apgyvendintose (etninėse) teritorijose, o tik atvirkščiai – slavų ir germanų poveikyje nutautėjo dalis Lithuania Propria gyventojų;

2) dabartinės Lietuvos Respublikos teritorijoje niekada nebuvo masiškos slavų ar germanų tautų kolonizacijos, kuri būtų išstūmusi etninius lietuvius, palikusi juos etninės mažumos padėtyje. Gana negausūs lenkų, vokiečių ar rusų kolonistai buvo tik tautiniai, ekonominiai ir socialiniai katalizatoriai, skatinę dalies gyventojų nutautėjimą;

3) Rytų Lietuvos gyventojai autochtonai, šiandien praradę lietuvių tautinę savimone ir kalbantys gudiškai ar lenkiškai, netgi kitataučių mokslininkų (sakysime, pačių lenkų: H. Lovmianskio, J. Ochmanskio, H. Turskos ir kt.) nelaikomi etniniais lenkais ar gudais, bet XVIII-XX amžiuje suslavėjusiais, o tiksliau – suslavintais lietuviais. Tą patį galima pasakyti ir dėl neabejotinos Klaipėdos krašto gyventojų "šišioniškių" kilmės.

Taigi kai kurių Rytų Lietuvos gyventojų tariamasis slaviškumas (lenkiškumas ar gudiškumas), lygiai kaip ir Klaipėdos krašto "šišioniškių" vokiškumas, yra ne etninės kilmės, bet svetimųjų jėgų sukeltos politinės ir kultūrinės ekspansijos bei administracinės prievartos, kovojant su lietuviškumu, rezultatas. (Bus daugiau)

(Atkelta iš 1 psl.)

DAUGIAU JAUNOS VILTIES

Vaclovas Kleiza

rinkimai. Tauta ir vėl turės laikyti politinį egzaminą. Tikėkime, kad jį išlaikys.

Sąryšyje su ateinančiais rinkimais mes turime du svarbius uždavinius:

Pirmas – stenkimės, kiek galime, raginti visus Lietuvos žmones rinkimuose dalyvauti. Tegul jie pasirenka už ką nori balsuoti, jie tai geriau žino, bet svarbiausia, kad balsuotų. Šie rinkimai yra Lietuvos demokratinio subrendimo patikrinimas.

Antras uždavinys. Daugelis iš mūsų esame Lietuvos piliečiai. Todėl mūsų pilietinė pareiga irgi rinkimuose dalyvauti. Bet prieš tai reikia atlikti du procedūrinius reikalavimus: pirmą – išsiminti Lietuvos pasą, jei jo dar

neturime: antra – užsiregistruoti Lietuvos ambasadoje ar konsulatuose balsavimui. Tai nėra labai dideli reikalavimai, bet jų neatlikus neturėsime teisės balsuoti, o taip pat ir teisės ką nors kaltinti.

Kaip visoms naujai atgimusioms valstybėms, taip ir Lietuvai kūrimosi pradžia yra nelengva. Nelengva ji buvo ir po 1918 metų. Anuo metu Lietuva sparčiai žengė į priekį ir įrodė savo teisę į pilną valstybinį gyvenimą. Ir šiandien Lietuva žengia į priekį, gal lėčiau, gal daugiau vingiuotu keliu, tačiau ji eina savitu keliu.

Šiandien pasaulis yra labiau sudėtingas, labiau pasi-

dalinęs į įvairias politines bei ekonomines sferas, labiau savanaudiškas, todėl ir naujai atgimusiai valstybei yra sunkiau išsikovoti savo vietą jame. O be to, nėra jokios abejonės, kad caro 123 metų vergija nepajėgė tiek sugadinti lietuvių charakterio, kiek tai per 50 okupacijos metų padarė komunizmas.

Man ispūdį padarė Vytauto Landsbergio atsakymas praėjusį šeštadienį į "Lietuvos Aido" žurnalisto klausimą: "Ar Nepriklausomybė kalta, kad žmonės skundžiasi blogu gyvenimu? Gal nereikėjo Kovo 11-osios?"

Jo atsakymas buvo: "Be Kovo 11-osios būtume murk-

soję. Ir dabar murksotume, neturėdami nei ką prisiminti, nei kur pasidairyti. Nepriklausomybė – tai laisvė ir demokratija, pirmiausia, laisvė rinktis, tai gėris, kuriuo svarbu mokėti naudotis. Kaip visuomenė turime susimąstyti: ar tinkamai Lietuva pasinaudojo atgauta nepriklausomybe? Ar dar tik mokosi vėl gyventi laisvės sąlygomis? Matote, nebe jūs klausiate. Aš pats klausiu savęs ir kitų:

*Ne kritikų, kur šmeižia, viską peikia
Ne pranašų bedugnės ateities, –
Mums reikia tų, kur susikaupe veikia!
Daugiau darbų! Daugiau jaunos vilties!*

ar mokame gyventi Nepriklausomoje Lietuvoje? Ir pats atsakau: "Nemokame, bet mokomės, taigi išmoksime."

Ir mums reikia mokytis, ir mums reikia geriau suprasti dabartinę padėtį. Mums reikia daugiau kantrybės, reikia daugiau pakantos, didesnio supratimo ir didesnio dėmesio vieni kitiems, jei norime Lietuvą matyti vėl stiprią ir pajėgią. O ją tik viena turime.

Už tai ir šiandien mums tinka tautos dainiaus Maironio žodžiai:

TĖVYNĖS PADANGĖJE PELENŲ DIENOJE

Akmenų karalystė – Mosėdis (Skuodo rajonas) žiemą

Seimo nario Leono MILČIAUS kalba, pasakyta LRS plenariniame posėdyje 1996 m. vasario mėn. 21 d.

Gerb. Seimo Pirmininke, gerb. Seimo nariai,

Kažin ar taip tik sutapo, ar iš tiesų simboliška, kad svarbiausias valstybės dokumentas – Konstitucija pradedama keisti Pelenų dieną, kada kiekvienas turėtų prisiminti savo pradžią ir pabaigą. Būčiau laimingas, jei tik mano nuogastavimams ir abejonėms dėl pradedamo darbo būtų lemta virsti pelenais. Bet bijausi kitko, kad šio Seimo, jo pagrindinių frakcijų, pagrindinių partijų ir daugumos Seimo narių pasirengimas pradėti keisti Konstituciją, jos 47-ąjį straipsnį, bus tie nusiminimo, neteisybės ir skriaudos pelenai, kurie ne tik netolimoje ateityje, bet ir ilgiems dešimtmečiams nuklos ne vieno lietuvių galvą.

Akivaizdu, kad šiandien skubame, nesugebame ar nenorime susikalbėti. Jaunai mūsų valstybės Konstitucijai, kuri, toli gražu, nėra tobula, tik šiek tiek daugiau kaip treji metai. Neturėdami žmonių pritarimo, jau rengiamės ją keisti. Matyt, ir Lietuvos piliečiai pritartų Konstitucijos kai kurių straipsnių pakeitimui, papildymui, jei tai garantuotų jų didesnę saugumą, tvarką valstybėje, sutramdytų atvirą plėšikavimą, apgintų tautos garbę ir ateitį. Šiandien, deja, Konstitucija siūloma keisti ne šioms tikslams įgyvendinti. Tad nėra ir žmonių pritarimo, kaip nėra ir gražios diskusijos, susiklausymo, pakankamo aiškumo čia, Seime, ir už jo sienų. Straipsniai, spaudos konferencijos, televizijos laidos tik parodo politikų nepakantumą, įtarumą, netgi primityvumą, kai iš vienos pusės šau-

kama, kad Vakarų turčiams išparduodama Lietuva, o lietuviai verčiami kumečiais savoje žemėje, iš kitos pusės metama pati pigiausia spekuliacija, kad visi tie, kurie abejoja ar prieštarauja skubotam Konstitucijos keitimui yra ksenofobai ir daro paslaugą Rusijos politikai siekiančiai stabdyti "pribaltus", kad jie nenuėitų į Vakarus. Atseit, tie stumte stumia Lietuvą į Rusijos glėbį. Blogai, kai viena ar kita partija arba asmenybė savo mastymą, ateitį ar naudą sutapatina su visa valstybe, su visais jos žmonėmis.

Esu įsitikinęs, kad pagrindinis motyvas keisti Konstituciją ir papildyti jos 47-ąjį straipsnį antrąja dalimi, kaip privaloma sąlyga, kad Europos Sąjungos šalys ratifikuotų asocijuotos narystės sutartį, yra tik pretekstas, skylėta širma, pro kurią nesunkiai galima pamatyti kiekvienos politinės partijos ir už jos esančių suinteresuotų grupuočių tikruosius tikslus bei siekius.

Paprasta ir aiški Konstitucijos 47-ojo straipsnio pirmoji dalis: "Žemė, vidaus vandenys, miškai, parkai nuosavybės teise gali priklausyti tik Lietuvos Respublikos piliečiams ir valstybei". Dabar toliau bus užrašyta antroji dalis, kurią paprastas žmogus vargu ar besupras. O gal to ir siekiama, kad nesuprastų? Kai kurie autoriai giriasi, kad ši dalis taip buvo gludinama, jog tapo visoms partijoms priimtina. Suprantu, kiek mažai turiu laiko, bet vis tik ši "sėdevrą" norėčiau perskaityti:

"Savivaldybėms, kitiems nacionaliniams subjektams, taip pat tiems ūkinę veiklą Lietuvoje vykdančioms užsienio subjektams, kurie nustatyti konstitucinio įstatymo pagal Lietuvos Respublikos pasirinktos europinės ir transatlantinės integracijos kriterijus, gali būti leidžiama įsigyti ne žemės ūkio paskirties žemės sklypus, reikalingus jų tiesioginei veiklai skirtiems pastatams ir inžineriniams statyti bei eksploatuoti. Tais atvejais žemės sklypo įsigijimo tvarką, sąlygas ir apribojimus nustato tas pats konstitucinis įstatymas." Abejoju

ar iš dešimties apklaustųjų gyventojų nors vienas pilnai suprastų siūlomos Konstitucinės pataisos tikrąją prasmę?

Šiandien niekas neparo do ir neskelbia, koks ES dokumentas reikalauja kaip tik tokios formulės. Nerodo, nes tokio dokumento nėra. Reikalaujama bendrų principų, o kiekviena valstybė priima savo įstatymus, laisvės ribas ir nustato sąlygas. Mes sutiktume ir, manau, ES neprieštarautų, jeigu užsieniečiams įteisintume nuosavybės teisę į žemę tik po pastatais, t.y. žemę leistume pirkti tik tada, kai kokia nors degalinė, viešbutis, parduotuvė ar gamykla jau yra pastatyta ir eksploatuojama.

Užsieniečius toks principas tenkintų, bet stambiausias Lietuvos politines partijas, matyt, ne. Suprantama, kad didžiausio Lietuvos turto – žemės, kaip dar nesuvalgyto pyrago, nedaug teks pini-gingiems užsieniečiams ir naujų užsienio investicijų nedaug atsiras. Kaip teigia ne vienas užsienio ambasadorius, jiems daug svarbiau valstybės ir jos rinkos dydis, jų pačių ir kapitalo saugumas, negu žemės nuosavybė. Taip pat nedaug padidės mūsų nacionalinis saugumas, užsieniečiams nusipirkus vieną ar kitą šimtą hektarų žemės, jeigu savo saugumu patys nesirūpinsime arba rūpinsimės tik taip, kaip ligi šiolei. Labai lengva mulkinti žmones, kad daug pigiau parduoti vieną kitą hektarą žemės Hansui, Žanui ar Bobui, negu išlaikyti savo kariuomenę, jai pirkti ginklus, tiekti rūbus, maistą. Bet negi manoma, kad žmonės yra tokie naivūs ir tokiomis pasakomis tiki? Jeigu tikrai rūpinamės savo saugumu, pirmiausiai pasistenkime patys: pasistenkime susitarti su latviais ir estais, pasistenkime, kad NATO pirmiausia plėstųsi mūsų valstybių sąskaita, pagaliau pasistenkime taip tvarkytis savo valstybėje, kad net stojimas į ES būtų tikrai mums naudingas. Šiandien tiek mažai daroma savo valstybės, savo tautos labui, nesusitvarkoma savo kieme, o skubama plačiai atverti ir taip jau kiaurus vartus, nežinant kas ir kada pro juos įeis.

Siūlomos konstitucijos pataisos esmės reikia ieškoti čia, Lietuvoje. Konstitucijos pataisa – tai tas Trojos arklys, kurio viduje slepiasi "savųjų" interesai.

Kažkada karalius Mindaugas padėjo daug pastangų vienydamas Lietuvą. Dabar atskiros savivaldybės, kaip atskiros kunigaikštystės, turės savo nuosavas žemes. Naujieji "didikai" tikisi, kad ilgai viešpataus, pirkdami, o vėliau parduodami žemę, spręsdami finansinius klausimus, taps svarbiais ir tautai reikalingais asmenimis. O kai kur ir autonomines pretenzijas patenkins. Tur būt labiausiai džiaugsis socialdemokratai, kad realybe tapo nuo XX-o amžiaus pradžios puoselėjama nuostata – daugiau municipalinės nuosavybės ir mažiau privačios. Kas taps tais mistiniais nacionaliniais subjektais, taip pat atspėti nesunku. Tai ne tik nekalti komerciniai bankai, UAB'ai (uždarnosios akcinės bendrovės), IAB'ai (investicinės akcinės bendrovės), įvairios visuomeninės organizacijos ar religinės bendruomenės, bet ir bendros su užsienio šalių piliečiais (tarp jų ir iš NVS šalių) firmos.

Kas ir kada pasakys ar paneigs, kad už šių mistinių vaiduokių nesislepia vienos ar kitos partijos interesai? Matyt, LDDP teisingai buvo paskaičiavusi, kad vien pardavus juridiniams asmenims jų užimamą žemę miestuose, būtų galima surinkti apie du milijardus litų. Klausimas vienas – kas ir kada juos surinks?

Kalbos, kad Konstitucijos pataisa ir Konstitucinis įstatymas išgalios tik Lietuvai įstojus į ES, yra neteisingos. Įstatymas išgalios, kai ES šalys ratifikuos Lietuvos ir ES asocijuotos narystės sutartį. O tai tikriausiai bus dar šiais metais. Tad perlaužus konstitucinę užtvartą, pagėdaujami vaisiai bus skunami greitai. Kad jie nebus saldūs daugumai – akivaizdu. Skubotai sunokintų privatizacijos, komercizacijos ir kitokių miglotų reformų vaisių skonį tauta jau pažino.

Lietuvių tautininkų sąjungos frakcija yra įsitikinusi, kad pateiktoji Konstitucijos 47-ojo str. antrosios dalies redakcija neatitinka Lietuvos žmonių interesų, yra nepakankamai paruošta ir nepagrįsta.

IŠEIVIJOS ATSTOVŲ IR LIETUVOS PARLAMENTARŲ DISKUSIJOS

(Atkelta iš 3 psl.)

teatre pastatyta jo opera "Jūratė ir "Kastytis".

Taip jau sutapo, kad ir Čikagos Lietuvių opera pasirinko šį žymiojo muziko kūrinį. Premjeriniuose spektakliuose dalyvaus žinomi atlikėjai iš Lietuvos.

Komisija pritarė JAV Lietuvių bendruomenės atstovės Liudos Rugienienės pasiūlymui pardavinėti išeivijoje leidžiamus lietuvių laikraščius bei žurnalus bent didžiuosiuose Lietuvos miestuose. Pritarimo susilaukė ir LB Krašto valdybos pirmininkės Reginos Narušienės pasiūlymas, kad Lietuvos menininkai dalyvautų Čikagoje rengiamoje dešimtojoje tautinių šokių šventėje ir dailės parodoje. Nutarta, kad

reikia kruopščiai išnagrinėti kultūros paveldo bei išeivijos politinių ir visuomeninių organizacijų archyvų saugojimo ir perkėlimo į Lietuvą galimybes. Seimo narys, Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas, prof. Bronius Genzelis paragino išeivijos lietuvių prisidėti prie pirmosios lietuviškos knygos – Martyno Mažvydo "Katekizmo" 450-ųjų išleidimo metinių paminėjimo. Pagrindiniai šios sukakties minėjimo renginiai vyks 1997 metais. Savo pasiūlymus galima siųsti jubiliejinei komisijai.

Pirmojoje komisijos sesijoje taip pat aptariami švietimo, mokslo, valstybės saugumo klausimai.

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Vilinskas St., Windsor	50.00
Lizaitis J., Ft. Lauderdale ..	50.00
Šišas J., Santa Monica	25.00
Rumbaitis M., Daytona B.	20.00
Stapulionis G., Surfside	20.00
Urbaitis V., Mayfield Hts.	20.00
Bartkus Eug., Beverly Sh.	20.00

Siliūnas B., Chicago	20.00
Barcas A., Sun City West ..	20.00
Aidis A., Bethesda	10.00
Kleinaitis J., Germantown ...	10.00
Skuodas J., De Kalb	10.00
Miglinas J., Chicago	10.00
Česnaitis T., E. Wenatchee ..	10.00
Šiaudikis O., St. Pete.	10.00
Andrusaitis A., Geneva	5.00
Saulienė A., Chicago	5.00

SKAITYKITE IR PLATINKITE "DIRVĄ"

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

POLITINIŲ STUDIJŲ IŠVADOS

1996 sausio 27-28 dienomis Los Angeles (California) Šv. Kazimiero parapijos salėje Lietuvių Fronto Bičiulių sambūris suorganizavo 29-ąsias politines studijas. Jų tema: "Šiuolaikinės Lietuvos problemos ir galimi sprendimai". Bendrosios temos rėmuose vyko keli simpoziumai.

"Pamąstymai ties kliūtimis dvasinei pusiausvyrai Lietuvoje atgauti".

Šią temą nagrinėjo rašytoja Alė Rūta, poetas Bernardas Brazdžionis, magistrės laipsnio Amerikoje siekianti pedagogė iš Lietuvos Alė Čelkienė ir specialiai į studijas iš Lietuvos atvykęs buvęs krašto apsaugos ministras, Audrius Butkevičius. Diskusijos dalyvavo ir auditorija. Šio simpoziumo išvados:

1. Dvasiniam ir fiziniam genocidui 50 metų spaudžiant, didelė lietuvių tautos dalis prarado dvasinį balansą. 1987-aisiais pradėtas, 1990 m. kovo 11 d. deklaruotas ir 1992 metais su rusų kariuomenės išvedimu pastūmėtas tautos išsilaisvinimo procesas dar nebaigtas. Dvasinės pusiausvyros kliūtimis įveikti reikia išsilaisvinti iš komunistinio mąstymo ir įpročių. Jų dar likę nemaža.

2. Padėjusių komunistiniam režimui Lietuvoje įsitvirtinti autorių kūryba vėl Lietuvoje populiarinama, neva nupūtus "raudonąsias dulkes". Vėl liaupsinamas prieš 30 metų pastatytas bolševikinis filmas "Niekas nenorėjo mirti".

3. Kai kurie mokyklų vadovėliai dar sovietiniai, o daugelyje naujai išleistųjų nemaža komunistinių drumzlių. Dalis mokytojų dar tebesigaili praeities dienų, kada lyg buvęs lietuvių kultūros "aukso amžius".

4. Su LDDP struktūromis susijusi televizijos stotis "Laisvas nepriklausomas kanalas", ypač jo "radio šou" laidos, Rusijos TV "Vremia" programos šlykščiausiu būdu tyčiojasi iš nepriklausomybės, religijos ir visko, kas lietuviška.

5. Nomenklatūros vienvaldystė su tautos supriešinimu, nuskurdinimu, nuolatinio melo stabdo demokratijos Lietuvoje vystymąsi. Be demokratijos negali susiformuoti dvasiškai subalansuota pilietinė visuomenė. Iš seno įpratimo LDD partija, pati jau irdama, siekia viską centralizuoti, net krašto savivaldybes, – pagrindines valstybės demokratinės santvarkos ląsteles.

Politinų studijų organizatoriai ir dalyviai (Los Angeles, CA). Iš kairės - sėdi: Alė Rūta, Žibutė Brinkienė, Vytautas Vidugiris, Birutė Varnienė, Audrius Butkevičius, Elena Vidugirienė; stovi: Linas Kojelis, Algirdas Kanauka, Zigmas Viskanta, Juozas Pupius, Liuda Avižonienė, Algis Raulinaitis, Angelė Nelsienė, Vytautas Šliūpas, Violeta Gedgaudienė, Bernardas Brazdžionis ir Zigmas Brinkis

Tauta stengiasi dvasinę pusiausvyrą atgauti

1. Katalikų Bažnyčia pradeda užimti jai priklausančią vietą viešajame gyvenime: atkuriamos kunigų seminarijos, katalikiškos gimnazijos, spauda, atsikuria vienuolynai, steigiami senelių namai, našlaitynai, leidžiamos knygos, kyla pasauliečių katalikiška akcija.

2. Jau įsikūrė arba kuriasi nomenklatūrinės įtakos nepalietos organizacijos: ateitininkai, skautai, šauliai, katalikės moterys, nepriklausomos spaudos centras, katalikiškų mokyklų draugija, nuo valdiškos žurnalistų sąjungos atsiskyrusi nepriklausoma žurnalistų draugija ir t.t.

3. Sovietizacijai atsilaičiusioje tautos dalyje auga pilietinis sąmoningumas. Praėjusių metų savivaldybių rinkimuose korumpuota valdančioji partija patyrė stiprų pralaimėjimą.

4. Kad ir lėtai iš Rytų tremties grįžta gyvi išlikę politiniai kaliniai ir tremtiniai, nors Lietuvos dabartinė valdžia juos ne su meile sutinka.

Tautai talkina išeivija

1. Amerikos lietuviai kunigai, vienuolijos, Katalikų religinė šalpa ir privati iniciatyva padeda atsikelti bolševizmo suniokotai Lietuvos Katalikų Bažnyčiai.

2. Savivaldybės demokratijai ir laisvo ūkio ekonomikai ruošia bei nepriklausomą žurnalistiką remia Amerikos lietuvių įkurtas JAV-Baltijos fondas. Per "Demokratijos tinklo" programą iš JAV valdžios gautus 2,400,000

dolerių Fondas skirsto Baltijos valstybių nevaldiškų organizacijų praktiškai veiklai paremti. Vienas milijonas dolerių tenka Lietuvai.

3. Išeivijos organizacijos Lietuvoje atsikūrusiems atitikmenims teikia moralinę, intelektualinę bei medžiaginę paramą.

4. Išeivijos labdaros organizacijos ir privatūs asmenys atlieka Lietuvai greitosios pagalbos funkciją ir kelia tautos moralę.

5. Pilnos demokratijos ir dvasinės pusiausvyros atkūrimo sėkmę lems valstybės moralios politikos įsitvirtinimas. Dabartinė valdžia moralės principus yra paneigusi. Opozicinės partijos, siekdamos valstybės vairą perimti į savo rankas, bendradarbiaudamos su išeivijos vienminčiais, turėtų paruošti konkrečias valstybės valdymo programas ir nesusizavėti "visagaliais" doleriais, ateinančiais iš oportunistinių šaltinių.

6. Galima tikėtis, kad drąsiai besireiškiančios, praeities įtakos neapsunkintos patriotinės jėgos Lietuvoje su idealistinės išeivijos parama įtvirtins demokratiją ir atstatys dvasinę pusiausvyrą.

Galimas išeivijos įnašas, sprendžiant Karaliaučiaus problemą

Šią temą nagrinėjo Audrius Butkevičius, Angelė Nelsienė, Vytautas Šliūpas ir Zigmas Viskanta. Diskusijoje dalyvavo ir auditorija. Simpoziumo išvados:

1. Po daugelio istorinių negandų, kelis šimtmečius Vokietijos priklausomybėje

išbuvusi Karaliaučiaus sritis dar iki II Pasaulinio karo vietovardžiuose, istoriniuose paminkluose, lietuviškai kalbančiose salose ir tiesiog visu gyvenimo būdu išlaikė prūsišką (lietuvišką) etninį charakterį. 1944 metais į tą sritį įsiveržę ir iki šiol pasilikę rusai išnaikino ne tik vietinius gyventojus, bet ir vietovardžius, istorinius paminklus ir viską, kas galėtų priminti autentišką šio krašto praeitį.

2. Potsdamo konferencijoje Karaliaučiaus sritį laikinai administruoti buvo pavesta Sovietų sąjungai. Rusijos buvimas jokiais tarptautinėmis sutartimis iki šiol nėra įteisintas.

3. Kad Rusija Karaliaučiaus užgrobiną neįteisintų, politiškai teisingą žingsnį padarė Amerikos Baltų laisvės lyga, kurios rūpesčiu kongresmanas Christopher Cox Karaliaučiaus demilitarizavimo klausimu JAV Kongresui pateikė H.C.R. 51 rezoluciją. Tai pirmas to klausimo iškėlimas aukščiausiam Amerikos politiniame forume.

4. Visi JAV Valstybės departamento nepalankūs tai rezoliucijai argumentai, – kad Vokietija pripažino šios srities suverenumo teises Rusijai, kad ta sritis yra istorinė Rusijos teritorija, kad Lietuva rusų karinio tranzito klausimu su Rusija nori pasirašyti sutartį, yra klaidingi.

5. Sveikintina JAV Lietuvių Bendruomenės iniciatyva XIV Tarybos antroje sesijoje priėmus nutarimą, įpareigojantį LB Krašto valdybą remti H.C.R. 51 rezoluciją. Lauktina, kad JAV LB Krašto valdyba šią akciją

nedelsdama pradėtų.

6. Lietuvos vyriausybė Karaliaučiaus klausimu turėtų suformuoti ir viešai pareikšti savo nusistatymą, o išeivija, be pastangų Kongrese, turėtų organizuoti akciją šiuo klausimu, sudominti akademinius sluoksnius ir Amerikos visuomenę.

7. Reikalauti, kad Rusija, atsiprašiusi Lenkijos už Katinės žudynes, atsiprašytų Lietuvos ir Vokietijos už dar žiauresnes lietuvių ir vokiečių žudynes Karaliaučiaus žemėje.

Baltijos valstybių federacija: tikrovė ar fantazija

Šią temą nagrinėjo dr. Algirdas Kanauka, Linas Kojelis, buv. Latvijos gynybos ministras Valdis Pavlovskis ir Estijos konsulas Jaak Treiman. Sesija vyko anglų kalba. Simpoziumo išvados:

1. Po Pirmojo pasaulinio karo didieji kaimynai stabdė Baltijos valstybių politinį ir karinį suartėjimą. Ypač aktyvi buvo Lenkija. Dar nuo 1917 metų dr. Jono Šliūpo ir filosofo Stasio Šalkauskio puoselėta Baltijos valstybių santarvės idėja per nepriklausomybės laikotarpį tik iš dalies buvo vykdoma. Baltų rezistencija vokiečių ir rusų okupacijos laikotarpiu artimiausiu nebendradarbiavo. Visos trys tautos 1990 metais iš rusų okupacijos išsiveržė spontaniškai, be suderinto planavimo.

2. Nederinama ekonominė, karinė ir užsienio politika 1918-1940 metais, nors kartais kiekvienai atskirai valstybei ir buvo paranki, tačiau visa tai palengvino Sovietų sąjungai okupuoti Baltijos valstybes 1940 metais.

3. Baltijos valstybių jungimosi (federacijos, santarvės, sąjungos, sandraugos) idėja turėtų būti siekiamas tikslas, nes padidintų Baltijos valstybių svorį tarptautinėje politikoje, duotų ekonominę naudą, lengviau patrauktų užsienio kapitalą, padėtų efektyviau spręsti saugumo problemas.

Vyriausybinių lygiu šiuo metu bendradarbiaujama, tačiau viešumon prasiveržiantys nesutarimai rodo, kad jo nepakanka.

4. Tos idėjos link reikia judėti laipsniško vystymosi keliu. Pradžioje kuriama de facto – tikrovėje funkcionuojanti, bet oficialiai nedeklaruota – santarvė. Ji nuolat tobulinama, kol prieinama prie tam tikrų formalių jungimosi formų.

(Bus daugiau)

MŪZŲ KARALYSTĖJE

KVIEČIA LIETUVIŲ OPERA

Praslinkus žiemos šalčiams, gamtai besipuošiant pavasario žiedais, Lietuvos opera Chicagoje kasmet pakviečia visuomenę į jos didįjį metinį renginį – lietuviškos operos premjerą.

Lietuvių operos spektakliai šiais metais vyks balandžio 20 ir 21 dienomis, Mortono aukštesniosios mokyklos salėje, Cicero priemiestyje prie Chicagos. Šiais metais lietuvių visuomenė matys ir girdės kompozitoriaus Kazimiero V. Banaičio išėjimoje parašytą operą "Jūratė ir Kastytis". Ši opera buvo pasirinkta, norint kuo iškilmingiau atšvęsti Lietuvos operos 40-ies metų veiklos sukaktį ir tuo pat metu paminėti kompozitoriaus Kazimiero V. Banaičio šimto metų gimimo sukaktį.

Kompozitoriaus K.V. Banaičio gimimo sukaktis Lietuvoje paminėta koncertais, kuriuose buvo atliekami jo kūriniai. Išleista muzikologės Onos Narbutienės monografija apie kompozitorių, o Kauno Muzikinis teatras šiam sezonui taip pat pasirinko "Jūratės ir Kastyčio" operą. Netrukus po operos premjeros Kaune dalis Kauno Muzikinio teatro menininkų atvyks ir įsijungs į "Jūratės ir Kastyčio" pastatymus Chicagoje. Kartu atvyksta Muzikinio teatro orkestras ir balerinos, kurios atliks undinių

šoki "Jūratės ir Kastyčio" operoje. Operą diriguos maestro Julius Geniušas, režisuos Gintas Žilys, dekoracijas ir rūbus paruos dailininkė Janina Malinauskaitė. Operos spektaklio choreografė – Aina Paulauskaitė.

Premjeriniame spektaklyje balandžio 20 dieną Kastyčio rolę dainuos Virgilijus Noreika, o Jūratės – Sabina Martinaitytė. Rūtelės vaidmenį atliks Margarita Momkienė, motinos – Aldona Stempuzienė, tėvo – Danielius Vėbra.

Sekmadienį, balandžio 21 dieną, Jūratės ir Kastyčio vaidmenis atliks tie patys solistai – Sabina Martinaitytė ir Virgilijus Noreika; Rūtelės partiją dainuos Audronė Gaižiūnienė; motinos – Birutė Sodaitytė, tėvo – Vaclovas Momkus. Prieš išvykdam atgal į Lietuvą, svečiai sekmadienį, balandžio 28 dieną, Maria Aukštesniosios mokyklos salėje kartu su Lietuvos operos atlikėjais dalyvaus atsisveikinimo koncerte. Jame pasirodys solistai, choras, balerinos ir orkestras.

Bilietai į abu "Jūratės ir Kastyčio" spektaklius parduodami "Seklyčioje", 2711 W. 71 st Str., Chicago. Toliau nuo Chicagos gyvenantieji bilietus gali užsisakyti paštu, kartu pridėdami čekį šiuo pavadinimu ir adresu: Lithuanian Opera C., Inc.,

7013 So. California Ave., Chicago, IL. 60629. Bilietų kainos parterioje yra 35 ir 25 doleriai, o balkone 30, 20 ir 15 dolerių. Užsisakydami bilietus paštu, pažymėkite spektaklio datą.

Lietuvių gausiau apgyventos apylinkės tiek Chicagoje, tiek ir kitur, per paskutinį dešimtmetį jau yra gerokai praradę. Tad ir Lietuvos operai reikia dėti daugiau pastangų, kad pritrauktų daugiau lankytojų į savo spektaklius, ypač iš tolimųjų vietovių. Malonu pastebėti, kad svečių iš visos Amerikos ir Kanados kasmet susilaukiame nemažai. Pereitais metais "Perlų žvejų" operoje šios muzikos mėgėjų būdinių iš Clevelando atvyko net pilnas autobusas. Lietuvos opera lauks jų, o taip pat ir iš kitų vietovių gausiai atvykstant ir į šių metų spektaklius.

Kaip minėta, šie metai Lietuvos operai yra ypatingi: ji švenčia 40-ties metų muzikinės veiklos jubiliejų. Gyvenant už savo krašto ribų, tai ilgas kultūrinės veiklos laikotarpis. Tikėkime, kad visuomenė įvertins Lietuvos operos darbuotojų pastangas per tiek metų garsinti ir posėdinti lietuvių tautinę kultūrą ir gausiai lankysis jubiliejinuose renginiuose.

Juozas KONČIUS

PAKLAUSYKIT, KAIP DAINUOJA "LELIŪMAI"

Lietuvos "Leliūmų" mišrus choras iš Kauno Clevelande koncertuos balandžio 13 d., Atvelykio šeštadienį, 7 valandą vakaro. Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Bilietai po \$ 15, 10 ir 7 jau platinami po lietuviškųjų 10-osios valandos pamaldų DMP svetainėje. Rezervuoti galima skambinant dr. Birutei Kasperavičienei, tel. 524-8332 ar dr. Eugenijui Šilgaliui, tel. 481-0332. Auditorijoje visos vietos yra numeruotos.

"Leliūmų" choras jau 1977 ir 1980 m. Lietuvos chorų konkursuose buvo pripažintas geriausiu chorų. 1992 m. dalyvavo Kaune surengtame geriausių Europos chorų festivalyje.

Choras sėkmingai koncertavo Latvijoje, Estijoje, Gruzijoje, Baltarusijoje, Vengrijoje, Korėjoje, Rumunijoje, Vokietijoje ir Italijoje. Į JAV atvyko amerikiečių pakviesti.

Meno vadovas ir dirigentas Albinas Petrauskas yra Lietuvos Muzikos Akademijos profesorius. Choras turi platų lietuvių ir pasaulio kompozitorių bei lietuvių liaudies dainų repertuarą.

Visi mielai laukiami pasidžiaugti pavasarinės nuotikos daina, susipažinti su jų atlikėjais ir kartu pasivaikinti.

Rengėjai – *Clevelando ateitininkai*

Lietuviškų radijo laidų "Laisvės žiburys" vedėjas Romas Kezys iš New York praneša, kad Kauno mišrus choras "Leliūmai" (49 dainininkai) į JAV atvyksta balandžio 10 d. Šį chorą pakvietė viena Buffalo muzikos organizacija. "Leliūmai" koncertuos keliose JAV ir Kanados vietovėse. Balandžio 24 d. numatytas šio choro koncertas Kultūros židinyje Brooklyne.

KAUNĄ SUŽAVĖJO V.K.BANAČIO KŪRYBA

Tokia žinia pasiekė mus iš Lietuvos, kai ten praėjusio šeštadienio vakare įvyko "Jūratės ir Kastyčio" operos premjera. Publika buvusi labai patenkinta, tiesiog sužavėta K. Banaičio kūryba. Dainininkai dainavę gerai,

režisūra gyva, dailininkės scenovaizdžiai ir kostiumai buvę puikūs. Bet svarbiausia, kad patiems atlikėjams ir klausytojams labai patiko lietuviškos dvasios Banaičio muzika.

Vytautas RADŽIUS

"LIETUVOS" ANSAMBLIO GASTROLIŲ TVARKARAŠTIS

Iškilusis Lietuvos tautinio meno ansamblis "Lietuva" šių metų lapkričio mėnesį atvyksta gastrolėms į JAV. Numatyta ansamblio gastrolių programa yra tokia:

Lapkričio 8 d. Atvykimas į New Yorką		Koncertų rengėjai ir atsakingi asmenys
"	8-9 New York	– "Laisvės Žiburio" radijas Romas Kezys 718-423-6161
"	9-13 Boston	– Jungtinis organizacijų komitetas Gintaras Čepas 617-330-8104
"	13-16 Cleveland	– LB Clevelando apylinkės valdyba Ada Stungienė 216-256-4906
"	16-20 Detroit	– LB Detroito apylinkės valdyba Nijolė Zelwinder 810-373-9017
"	20-24 Chicago	– Dienraštis "Draugas" Vaclovas Momkus 312-925-6193
"	24-25 kelionėje	
"	25-28 St. Petersburg	– Lietuvos Vyčių 174 kuopa
"	28-29 kelionėje	
Lapkričio 29-gruodžio 3 d. Washington / Baltimore		– LB Washingtono apylinkės valdyba bendradarbiaudama su Lietuvos Ambasada Dr. Arūnas Šlekys 301-428-5502

Kelionės koordinators – Romas KEZYS

"Lietuvos" ansamblis norėtų pasirodyti ir kitose vietose, pavyzdžiui, universitetuose arba TV programose. Ten, kur tokie pasirodymai pasitarnautų lietuviškajai reprezentacijai, ansambliečiai sutiktų koncertuoti ir be honoraro. Transportu pasirūpintume.

Pradėkime pavasarį su skambia lietuviška daina

TĖVIŠKĖLĖ LAUKIA

Pats patikimiausias laivas yra atmintis. Kiek kartų ji atplukdė mus į tą kiamą, kurio pakraštį išsirpo mūsų ar mūsų tėvų jaunystės vyšnios. Todėl, kur bebūtume, už šimtų ar tūkstančių kilometrų, jausmų ir minčių vedini, skubėkime į

trečiąjį Šiaulių krašto TĖVYNAINIŲ SAMBŪRĮ, kuris prasidės 1996 m. birželio 20 d. 12 val. Šiaulių Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje ir tęsis tris dienas, iki Joninių šventės.

Maloniai prašome žinią apie būsimą kraštiečių sambūrį perduoti Lietuvoje ir po platumą pasaulį pasklidusiems broliams ir sesėms, jų vaikams, šeimų nariams ir artimiesiems, draugams ir bendramoksliams – visiems, kam nesvetimas Šiaulių kraštas, kam Tėviškė tebespinduliuoja prisiminimais ir laukimu. Būtume dėkingi, jeigu pranešdami apie ketinimą dalyvauti sambūryje, pareikštumėte savo pageidavimų, vilčių ir lūkesčių, kuriuos

siejate su Lietuva, gimtine bei šiuo sambūriu.

Turėdami Jūsų atsakymus į šį kvietimą, išsiųsime sambūrio programą ir tikslesnę informaciją. Būtų malonu, jeigu žinią iš Jūsų gautume iki gegužės 15 d. šiuo adresu: Kultūros fondas, Aušros al. 15, 5400 Šiauliai. Tel. (8-21, tarpt. 370-1) 432922, 432934, 496156; faksas 432922.

Hubertas SMILGYS,
Lietuvos kultūros fondo
Šiaulių krašto tarybos
pirmininkas

GENEROLO SULAUŽYTA PRIESAIKA IR AŠAROS

Kun.dr. Ignas Urbonas

1940-aisiais Kaišiadoryse

Perskaitęs "Dirvoje" Vytauto Šeštoko straipsnį "Vieno generolo sulaužyta priesaika", prisiminiau su tuo įvykiu susijusį istorinį momentą, kuris nors ir būdamas mažu dalyku, maža smulkmena, kaip man atrodo, yra charakteringa detalė šio generolo išdavystės paveikslui papildyti.

1940 m. birželio 16 d., sekmadienį, 11 val. ryto stovėjau Kaišiadorių geležinkelio stoties perone. Kairėje netoliese stovėjo pulkininkas Žutautas – Kaišiadorių karo komendantas, o dešinėje nemaža grupė žmonių. Jie turbūt laukė traukinio iš Kauno. Plentu nuo Vilniaus ir visais vieškeliais stūmėsi sovietų tankai, sukeldami dulkių debes. Stoties perone tvyrojo tylą, niekas nekalbėjo. Staiga atvyko iš Vilniaus traukinys, tačiau tik iš dviejų ar trijų vagonų. Iš jo išsoko ir greitai žingsniu stoties bufeto link ėjo išeigine uniforma apsirengęs generolas V. Vitkauskas. Jis, atrodo, grįžo iš susitikimo su sovietų okupacinės armijos vadu – generolu Pavlovu, tuo metu buvusiu Gudagojuje. Bufete išgėręs gal vandens, o gal kokio limonado, nes buvo labai šilta

Atkurtos Lietuvos kariai iškilmingoje rikiuotėje

diena, Vitkauskas grįžo atgal. Pulk. Žutautas kariškai jį pasveikinęs, paklausė: "Generole, kas čia dedasi ir kokia yra Lietuvos padėtis?" V. Vitkauskas prie pulkininko nesustojo, su juo nepasisveikino, ir net nepažvelgė į jo pusę. Skubiai eidamas ir garsiai juokdamasis pasakė: "Viskas puiku, tik jie čia pri-varys velnioniškai daug ka-

riuomenės". Pulk. Žutautas stovėjo lyg be žado, netardamas nė žodžio. Kalbėjo tik jo veidas: nelaime, skausmu ir tragedija, Lietuvos, jos kariuomenės, ir jo paties tragedija. Žmonių grupėje irgi buvo mirtina tylą. Tik staiga viena jauna moteris sušuko: "Dieve, jis gi juokiasi!" ir ji pravirko. Tuo momentu atėjo traukinys iš

Kauno. Atsidarė vagono durys. Jose pasirodė Kaišiadorių vyskupas J. Kukta. Žmonės greit priartėjo prie durų. Gal jie manė ką nors išgirsti iš vyskupo, bet ir vyskupas netarė nė žodžio, tik jo akys pasruvo ašaromis. Iš traukinio išsokęs konduktorius pranešė, kad pereitą naktį Prezidentas perėjo Lietuvos sieną į Vokietiją Kybartuose. Vie-

nas traukinys iš Kauno pravažiavo nestojęs Kybartuose, gal vežęs Lietuvos Vyriausybę?

Po 53 metų Kaune

1993 m. rugpjūčio 31 d., t.y. tą dieną, kai paskutinis rusų kareivis paliko Lietuvą, aš stovėjau Kaune prie Karo muziejaus. Čia buvo susirinkusi tūkstantinė Sibiro tremtinių minia švęsti šią dieną. Muziejaus balkone pasirodė dešimt kalbėtojų. Tarp jų kalbėjo ir mūsų tautos dainius Bernardas Brazdžionis. Po kalbų Tremtinių choras pradėjo Sibiro ir partizanų dainų koncertą. Tos gi jų dainos – veriančios širdį savo grožiu, liūdesiu, Tėvynės meile ir kančiomis. Ir čia jau daugelio akyse pasirodė ašaros. Šios ašaros priminė man tai, kas įvyko prieš 53 metus: Kaišiadorių geležinkelio stotį, rusų kareivius, nešančius Lietuvai vergijos pančius, gen. Vitkauską, pulk. Žutautą, ir ten buvusių žmonių ašaras. Ir vėl tos ašaros! Jos prasidėjo su ta generolo sulaužyta priesaika, ir tęsėsi daugiau kaip 50 metų. Tik šios dienos ašaros prie Lietuvos laisvės paminklo, jau buvo kito atspalvio – džiaugsmo ir vilties.

(Tęsinys)

Anksti rytais vaikai, su jais ir Deske vyresnieji – Rūta ir Helga – eidavo apie dešimt kilometrų iki nedidelio miškelio. Ten būrelis vaikų tyliai susėdavo ir laukdavo, kol kareiviai atveš kokią nudvėsusį arklį. Jie išsikasdavo jį, pasidalydavo mėsą. Rankiodavo vaikai ir sušalusias, apipuvusias bulves, gaudė kates, šunis, žiurkes. Nuo tokio maisto prasidėjo ligos. Kasdien vis daugėjo mirusių iš bado. Juos laidodavo netoli dvaro griovyje.

Badaudami, aptekę utėlėmis sulaukė 1946 metų pavasario. Tada atvykęs būrelis kareivių stipresnės moteris ir paauglius išsivedė darbams į tik ką sukurta kolchozą. Į tą būrelį pateko ir Rūta su motina. Dirbo visą vasarą. Tai buvo šoks toks išsigelbėjimas. Už darbą gaudavo po riekutę prastos duonos, šaukštą kruopų, o per pietus ir samtį skystos sriubos. Duoną ir kuopas parnešdavo mažiesiems. Vaikai dar parinkdavo uogų, visokių žalumynų. Atėjus rudeniui, darbai užsibaigė. Vėl prasidėjo badas. Vaikai apieškodavo visus kapčius, laukdavo prie kareivinių, kol išmes kokių nors maisto atliekų. Mažųjų pilveliai išputo, moteris eidamos ramstėsi ir siūbavo. Kažkas pasiūlė nueiti į Lietuvą. Kalbėjo, kad žmonės ten geri, turi maisto. Stip-

riausios moteris po kelių dienų parsinešė duonos, bulvių, net lašinių. Rūta nutarė eiti kartu su jomis: reikėjo gelbėti saviškius.

Iki artimiausios geležinkelio stoties teko eiti apie dvidešimt kilometrų. Sulaukę atvažiuojančio prekinio traukinio, įsitaisė kas ant stogo, kas ant laiptelių. Nuo Tilžės iki Tauragės ėjo pėsčiomis. Moteris išsisklaidė po miestelį. Sustojusi prie nedidelio namelio durų Rūta ilgai nesiryzo pasibelsti. Mergaitė duris atidariusiai moteriai nepasakė nė žodžio, tik godžiai traukė į save iš trobos sklindantį virtuvės kvapą. Moteriškė viską suprato: ji įpylė sriubos, padėjo duonos. Seniai tokių skanėstų nebuvo valgiusi Rūta. Kelionėn šeimininkė įdėjo duonos, bulvių, svogūnų.

Elgetaudama Rūta vaikščiojo savaitę. Vienur pavalgydindavo ir dar įdėdavo, kitur išgindavo ir šunį užsiundydavo, o trečiur nakvynei priimdavo. Prisirinkusi pilną kuprinę, Rūta sugrįžo į geležinkelio stotį. Stotyje buvo daug žmonių. Jie stumdėsi, grumdėsi, skubėjo. Staiga

Rūta pajuto, kad pečių niekas nebeslegia. Čiuptelėjo už kuprinės, o jos nebėra. Kažkas nupjovė ir dingo besiblaškančioje minioje.

Tik po poros savačių mergaitė vėl patraukė pas savuosius. Geležinkelio stotyje sutiko kaimynę, vežusią vaikus Lietuvon. Toji pasidomėjo, kur taip ilgai Rūta buvusi. Visi manė, kad jai kas nors atsitiko.

Kaip šiandien pamena: buvo 1946 metų kovo septintoji. Sugrįžusi rado motiną sunkiai sergančią šiltine. Motina kliedėjo. Kitą rytą, šiek tiek nukritus temperatūrai, ji paprašė Rūtos pašildyti vandens, nusiprausė ir pasvajojo, kad būtų gerai nors gabaliuką duonos suvalgyti. Suvalgiusi riekelę duonos, ji užsnūdo. Vaikai sėdėjo prie motinos patalo nutilę, išsigandę. Po kurio laiko ji pabudo. Karščiuojančiomis akimis peržvelgusi mažylius, motina pasakė: "Vaikai, aš buvau ten, kur duonos yra kiek nori. Atsivalgiau." Paskui pasikvietė arčiau savęs Rūta. "Nepalik sesers ir broliukų. Rūpinkis jais, padėk jiems", – paprašė. Po

kurio laiko motina mirė.

Buvo šaltas pavasaris, daug sniego. Vaikai suvyniojo motiną į drobėlę, nuvežė į kapines ir apkasė sniegu. Išskasti tikrą duobę jie neturėjo jėgų.

Apverkę motiną vaikai susispietė apie Rūta. Mažasis Karlas nevaikščiojo. Labai nusilpę buvo ir Helga su Zigfridu. "Eisim į Lietuvą", – pasakė jiems Rūta. Mažąjį Karlą paliko pas kaimynę, prižadėdama kas savaitę parvežti maisto.

Elgetaudami atsidūrė netoli Tytuvėnų. Jagminiškių kaime vieni ūkininkai pasiūlė palikti dešimtmetį Zigfridą. Graudžiai atsisveikino vaikai. Sunku buvo skirtis. Tačiau žinojo, kad jam nebereikės badauti. O Rūta su Helga nuėjo toliau.

Ūkininkų trobose gaudavo pavalgyti, kai kur kelias dienas palaikydavo, ką nors dirbti liepdavo, paskui išleidami įdėdavo maisto. Taip atėjo iki Kiaunorių kaimo. Ūkininko sodyboje šeimininkė pavalgydino, išklausinėjo, kur einančios, ką mokančios dirbti. Apžiūrėjusi vienuolikmetę Helgą, pasiūlė palik-

ti ją kaulių ganyti. Pasitarusios sesutės sutiko. Helga liko Kiaunoriuose, o Rūta, pasirinkusi kiek maisto, skubėjo atgal. Vežė valgyti mažajam.

Pusantrų metų taip keliauvo. Aplankydavo seserį, brolių. Pasikalbėdavo, paverkdavo, pasiguosdavo. Nors vaiksčiojo apiplyšę, bet buvo pavalgę. Ir mažasis Karlas po truputį taisėsi. Pradėjo vaikščioti. Rūta išmoko lietuviškai. Ieškodama darbo ir maisto kartais net per Nemuną persikeldavo į tolimesnius kaimus. Tiltų nebuvo, tad suradę lentą ar kokią lazda, paaugliai kapstydavosi iš vieno upės kranto į kitą. Kiek jos srovė pasiglemžė vaikų, sunku ir suskaičiuoti. Nugarmėjusiųjų į Nemuno gelmes niekas neieškojo. Rūtai pasisekė: jai Nemunas buvo gailėstingas.

1948 metų pavasarį atėjusi pas seserį į Kiaunorių kaimą, nieko neberado: ūkis išdraskytas, šeimininkai išvežti į Sibirą. Puolė ieškoti sesers. Kažkas iš kaimynų pasakė, kad matė mergaitę einančią Gordų link. Paklausinęs, apieškojusi atrado Gorduose pas ūkininką. O Helga verkė, skundėsi, kad ją muša, verčia daug dirbti, mažai valgyti duoda. Rūta nurmino, pažadėjo dažniau ateiti, liepė kentėti, nes nėra kur dėtis. Taip ir išsiskyrė abi.

(Bus daugiau)

TA RYTĄ DANGUJE PASIRODĖ PENKIAKAMPĖ ŽVAIGŽDĖ

Silvija PELECKIENĖ

Ištrauka iš knygos "Sugriautų namų vaikai"

Rūta pajuto, kad pečių niekas nebeslegia. Čiuptelėjo už kuprinės, o jos nebėra. Kažkas nupjovė ir dingo besiblaškančioje minioje.

Tik po poros savačių mergaitė vėl patraukė pas savuosius. Geležinkelio stotyje sutiko kaimynę, vežusią vaikus Lietuvon. Toji pasidomėjo, kur taip ilgai Rūta buvusi. Visi manė, kad jai kas nors atsitiko.

Kaip šiandien pamena: buvo 1946 metų kovo septintoji. Sugrįžusi rado motiną sunkiai sergančią šiltine. Motina kliedėjo. Kitą rytą, šiek tiek nukritus temperatūrai, ji paprašė Rūtos pašildyti vandens, nusiprausė ir pasvajojo, kad būtų gerai nors gabaliuką duonos suvalgyti. Suvalgiusi riekelę duonos, ji užsnūdo. Vaikai sėdėjo prie motinos patalo nutilę, išsigandę. Po kurio laiko ji pabudo. Karščiuojančiomis akimis peržvelgusi mažylius, motina pasakė: "Vaikai, aš buvau ten, kur duonos yra kiek nori. Atsivalgiau." Paskui pasikvietė arčiau savęs Rūta. "Nepalik sesers ir broliukų. Rūpinkis jais, padėk jiems", – paprašė. Po

kurio laiko motina mirė.

Buvo šaltas pavasaris, daug sniego. Vaikai suvyniojo motiną į drobėlę, nuvežė į kapines ir apkasė sniegu. Išskasti tikrą duobę jie neturėjo jėgų.

Apverkę motiną vaikai susispietė apie Rūta. Mažasis Karlas nevaikščiojo. Labai nusilpę buvo ir Helga su Zigfridu. "Eisim į Lietuvą", – pasakė jiems Rūta. Mažąjį Karlą paliko pas kaimynę, prižadėdama kas savaitę parvežti maisto.

Elgetaudami atsidūrė netoli Tytuvėnų. Jagminiškių kaime vieni ūkininkai pasiūlė palikti dešimtmetį Zigfridą. Graudžiai atsisveikino vaikai. Sunku buvo skirtis. Tačiau žinojo, kad jam nebereikės badauti. O Rūta su Helga nuėjo toliau.

Ūkininkų trobose gaudavo pavalgyti, kai kur kelias dienas palaikydavo, ką nors dirbti liepdavo, paskui išleidami įdėdavo maisto. Taip atėjo iki Kiaunorių kaimo. Ūkininko sodyboje šeimininkė pavalgydino, išklausinėjo, kur einančios, ką mokančios dirbti. Apžiūrėjusi vienuolikmetę Helgą, pasiūlė palik-

Nei rimtai, nei juokais

UGNINĖ KŪRYBA

Vladas Vijeikis

O taip pat noriu atitin-
kamo įrašo. Manau, kad rei-
kia poetiškai. Su rimu ir su
ritmu. Ne taip, kaip dabar-
tinė poezija. Tu rašai, tad tu
ir pagalvok. Bet būtinai rei-
kia įrašyti apie gaisrus, ku-
riuos aš taip nuoširdžiai ge-
sinau.

Florijonas padavė man
popieriaus ir pradėjau savo
poetišką išsireikškimą juo-
dai ant balto dėstyti:

*Jūs Florijoną prisiminkit,
Gaisrus, kaip viesulai, gesinkit.
Tegul ateis nauji laikai,
Kai gaisrų nebebus visai.*

Florijonas ilgai negal-
vojo. Čia per daug pasakytą.
Gaisrų buvo ir bus. Dar pa-
sukau galvą:

*Iš šito pelenų žiupsnelio
Nebėr sugrįžti jokio kelio.
Tad pabarstykit jais žolelę,
Tegul ji savo galvą aukštyn
kelia.*

– Labai nenaudinga au-
ginti žolelę. Na, kad apie
kopūstus ar burokus.

Tada nutariau kreiptis į
pelenų gavėjus:

*Gavai tu pelenų žiupsnelį
O Florijonas nieko nebegali.
Tik patarimą jo pabok.
Gyvenk ir nežiopsok.*

– Čia neblogai, – pareiškė
Florijonas, – bet ar klau-
sys? Niekad neklausė.

*Palieka Florijonas žmoną,
Tokią gerą ir malonią.
Buvo ji labai jau miela,
Bet taip pat ir aštri piela.*

– Apie tą pielą tai tei-
singai, bet man reikės susi-
tikti aname gyvenime.

*Čia Florijonas pelenuose,
Nes buvo jis ugnies nasruose.
Visus gaisrus vikriai gesino,
Dabar ugnis jį sunaikino.*

– Insinuacija, kad pasi-
daviau ugniai. Netinka.

*Iš tų pelenų teužaus naujos
jėgos,
Nuo ugnies tegul niekas nebėga.
Taip, kaip Florijonas su ja
kovojo
Apdegė, bet drąsos nenustojo.*

– Visai neblogai. Bet
kodėl aš turiu apdegti?

*Tegul ateinanti karta kovos
Prieš ugnį – priešą Lietuvos.
Ir tegul visi žino –
Vanduo tik ugnį užgesina*

Labai pamokianti min-
tis, bet...

Ir čia prasidėjo trukdy-
mai. Butelis ištuštėjo, nebu-
vo kuo pakelti kūrybinių
emocijų. Tad buvo nutarta
tęsti kūrybą kitą kartą, kai
bus palankios aplinkybės.

EPIDEMIJA

Mikas Nelickas

(Pabaiga)

Ko iš kaimo žmonių be-
norėti, jei net varna Alberti-
na, skrisdama pro seimelio
rūmus, krankdavo:

– Atsiprašykite, atleidimo
prašykite! Tautininkų pali-
kuonys, už bolševikų suorga-
nizuotą Užnemunės streiką ir
porą sniečkiukų, zimaniukų
ir preikšiuokų! Politkaliniai ir
tremtiniai, enkavedistų ir stri-
bukų atsiprašykite!

Gal dar ilgiau būtų varna
Albertina kranksėjusi, visus
likusius neatsiprašėlius ragi-
nusi, bet ėmė kažkas ir užstri-
go darniame atsiprašymų
chore. Kažkokia keista tyla
vis grėsmingiau plėtėsi, pas-
kutinius atsiprašymukus
tirpdydama. Raginamieji iš
pradžių stebėjosi, paskui jau
ir rūščiai žvalgėsi, gero ak-
mens iškvešusiai varnai už-
vošti lenkėsi. Bet kur buvu-
si, kur nebuvo, iš kažkokio
užsieniuko atrūkusi, prisista-
tė Šatrė Kazimierienė –

naujojo dukterinio sambūrio
pirmininkė, o šalia jos ir dar
kita ponija, žadanti (pagal A.
Dabulskį) sutalpinti visus
"po vienu sijonu". Juk taip
gražiai prasidėjusią atsipra-
šymukų kampaniją reikia
bent kokių nors šaunių ban-
ketų pažymėti. Negi leisi jai
užspringti, kaip pasigėręsio
Petkos dainuškai, šiam į balą
įkritus.

Nebūtų šaunuolė Kazi-
mierienė kelių klubų prezi-
dentienė, jei nesugalvotų,
kaip iš balos apysausiam iš-
bristi. Pranešė jai agentūra
VBS, kad kažkur už Pilviš-
kių ar net Alsėdžių gyvenęs
kažkoks Petriukas ar Riman-
tukas, kuris bendrovės vadui
už atsiprašymą visai neplo-
jės. Kiek jo brigadininkas su
sandėlininke, formos vedėjas
su kasininke beprašė, nieko
neišėję. Net puslitrį pastatyti
žadėję, net į operą bilietą siū-
lę. Užsimaukšlinęs vaikas
ant galvos kepurę ir tiesiai iš
darnaus susirinkimo namo
išdrožęs, jokių atsisakymo ar
dovanojimo popierių nepasi-
rašęs. Net pats bendroviš-
kiausios valstiečių unijos pir-
mininkas jo neperkalbėjo.

"Na, – galvoja sau Šatrė
Kazimierienė, nebūčiau aš
gudriai suraizgyto sambūrio
pirmininkienė, jei to kaimo
berno neįveikčiau. Priversiu
aš jį kaip mat visų atsiprašyti."

Sėdo Kazimierienė su vi-
sa svita į "mersedesus" ir
"rolsroisus", už jų įsitaisė
bendroviniai valstiečiai liau-
dininkai, slaptieji supersocia-
listai ir tikrieji pažangiečiai.
Kortežo gale, atkišę pistalie-
tus, susirangę laisvieji sąjun-
giečiai ir su savo karingai
nusiteikusiaisiais vadais taut-
(kom) jaunimiečiai. Girdi,
jei geruoju nesutiks atsipra-
šinti, jėga priversime. Atbil-
dėjo visi triukšmingai ar tai į
Pilviškius, ar tai į Alsėdžius,

ogi žiūri, kad ten gana drūto
berno bėsama. Ir šiaip jį Šat-
rė įkalbinėjo, ir kitaip, net į
savo moterišką sambūrį išim-
ties tvarka priimti žadėjo, o
bernas nė krust.

– Keliaukit, bičiuliai, iš
kur atkeliavę, o aš eisiu par-
šams žoles pjauti. – Jau su-
kosi bernas iš gryčios, bet,
lyg tyčia, užmynė bato raiš-
telį. Pasilenkė nabagas jo už-
sirišti ir pasigirdo garsus
"Prrr..." Mat buvo jis kątik
senstelėjusio rūgpienio prisi-
kirtęs. Baisiausiai išraudo
vaikas ir išlemenęs "Pardon",
spruko į kiemą.

– Ach, – atsiduso solidūs
valstybės vyrai ir apsikros
moterys:

– Sakykim, kad jau pa-
skutinytis atsiprašė. Dabar ir
atsiprašymų kampaniją gali-
ma ramiai užbaigti ir kepto
paršelio valgymo balių iš-
kelti.

Vėl visame krašte išvieš-
patavo ramybė, vėl nė ne-
rausdamas mulkino žmone-
lius Ilgasis stabilizatorius,
vėl parlamentinės klasikos
šedevrus kurė Julij Vesiolyj
ir FonLe Sionka. Kaip ir
ankčiau, įprastu kranksėjimu
budino snaudžiančius seimū-
nus varna Albertina.

– Valstybėje ramybė,
Seime – taip pat, – su pasiten-
kinimu pažymėjo Galva per
televizorių.

PAŠTO "STEBUKLAI"

Pranešimas iš
Los Angeles, Kalifornijos
Amerikoje gyvenantieji
lietuviai išitikino, kad daug
apdraustų laiškų, siųstų į Lie-
tuvą dingsta. Los Angeles
pašte pasiteiravus, atsakyta,
kad daug į Lietuvą siųstų

apdraustų bei įvertintų laiškų
adresatai negavo. Pašto
siuntos dingo ar nebuvo pri-
statytos adresatams. Todėl
JAV paštas sulaukė apdraustų
laiškų bei siuntų priėmimą,
iki padėtis pasikeis. Regis-
truotos siuntos ir laiškai pri-

imami.

Praeitą savaitę sužino-
jome, kad kažkur "dingo" ir į
Lietuvą išsiųsti "Dirvos"
laikraščio kovo mėnesio -
numeriai. "Dirvos" negavo
Lietuvos Respublikos Seimo
nariai ir kiti prenumeratoriai.

FIRMA, ŽADĖJUSI UŽSIENYJE DUOTI ŽMONĖMS DARBO, IŠNYKO KAIP DŪMAS

Vasario 19 d. prie Liet-
koopsajungos pastato Vilniu-
je būriavosi apie 120 žmo-
nių, vėliau dalis jų patraukė į
ekonominę policiją. Mat fir-
ma "TIP TOP" žadėjo išvež-
ti 70 žmonių į Švediją, 50 – į
Vokietiją ir t.t., aiškino, kad
žmonės darbuosis statybose
ir uždirbs po 1300-1400 JAV
dolerių. Bet atėjus lemtingai
dienai paaiškėjo, jog tos fir-
mos ir pėdos atausiosios.

Vilnietis S.R. pateikė
čekius, patvirtinančius, kad
jis sumokėjo firmai "TIP
TOP" 495 ir 190 litų kaip už-
statą už tarpininkavimo pa-
slaugas. Į firmos nuomojamą
kambarį žmonės traukdavo iš
visos Lietuvos. Net pilnais
autobusais atvažiuodavo.

Kaip informavo Vil-
niaus ekonominę policiją,
apie 100 apgautųjų parašė
pareiškimus. Policijos parei-

gūnas R.Bleizgys teigė, kad
"visos tos firmos, kurios žada
žmonėms suteikti darbą už-
sienyje, yra absoliutus nulis".

"Lietuvos aidas"

Matyt, pamiršome, kad
senoliai dar prieš karą per-
spėdavo nepasitikėti tokiais,
kurie žada: "Ponuliukai, tik
palaukite. Viskas bus tip-
top."

VALSTYBĖS ATKŪRIMO DIENOS MINĖJIMO AIDAI

Vasario 16-oji Juno Beach, FL

Labai draugiško ir lietuviams palankaus Juno Beach FL burmistro Frank W. Haris dėka jau ketvirtį metų prie savivaldybės administracijos pastato visą dieną būna iškabinta Lietuvos valstybinė vėliava. Tą dieną čia ateina Juno Beach ir jo apylinkėse gyvenantieji lietuviai. Moteris pasipuošia tautiniais rūbais. Tą dieną mes pasijuntame, tarsi Tėvynė būtų priartėjusi.

Jonas GARLA

Povilo Manomaičio nuotraukoje: prie vėliavų stovi Irenos ir Eugenijaus Manomaičių anūkai

Jono Garlos nuotraukoje: Aldona Biliūnienė, anūkas Mykoliukas Paulauskas (2 metų) ir vienintelis šioje apylinkėje gyvenantis laisvės kovų savanoris Juozas Andriūšis

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SAJUNGOS POPIETĖ ST. PETERSBURGE

(žr. "Dirvos" 10-ojo numerio 6 psl.)

"Dirvos" 10-ajame numeryje išspausdino Juozo Šulaičio straipsnį apie Tautinės sąjungos skyriaus renginį. Tačiau nuotrauką, kurioje matome popietės organizatorių ir kalbėtojus, gavome gerokai vėliau.

Šioje nuotraukoje iš kairės: Jonas Jurkūnas, Petras Buchas ir Juozas Šulaitis.

SPORTO ŽINIOS

BROLIAMS NORKAMS - 75 !

Senesnieji sporto mėgėjai tiek Lietuvoje, tiek išeivijoje gerai prisimena brolius dvynius krepšininkus Vytautą ir Algirdą Norkus, kurie šiuo metu gyvena JAV rytinėje dalyje. Sausio 28 d. broliai atšventė savo 75-sius gimtadienius. Pirmasis iš jų, populiariai vadinamas Vitoliu, žaidė Lietuvos krepšinio rinktinėje, kuri 1939 m. Kaune laimėjo Europos čempionų vardą. Algirdas, vadinamas Aliuku, į Lietuvos rinktinę pateko 1940 metais.

1921 metais Kaune gimusieji krepšininkai Norkai šioje sporto šakoje pradėjo dalyvauti 1936 m. "Aušros" berniukų gimnazijos krepšinio komandoje. Vėliau abu studijavo Vytauto Didžiojo universitete, kur Vytautas gilinosi į fizinį auklėjimą, o jo brolis – į technikos mokslus. Pradžioje jie abu žaidė

"Grandies" klube. 1941 m. Vytautas pradėjo žaisti Kauno "Perkūne", o Algirdas – Kauno Teniso klube krepšinio komandoje. 1944 metais šis klubas turėjo vieną iš geresniųjų krepšinio komandų visoje Lietuvoje.

Pabėgę nuo okupantų, broliai atsidūrė Vokietijoje, kur žaidė Kempteno "Šarūno", vėliau – "Margio" reprezentacinėse komandose. 1945 m. rugsėjo 19-21 dienomis Augsburgėje (Vokietijoje) įvykusioje Baltijos tautų olimpiadoje lietuvių rinktinė, kurioje šalia brolių Norkų dar žaidė broliai Andriuliai, Duliūnas ir Šventickas, tapo nugalėtoja. Ji įveikė latvius 33-18 ir estus 44-15. Ir vėliau lietuviai sėkmingai visur pasirodydavo. Paminėtina rinktinės pergalė dar tais pačiais metais prieš 71-os amerikiečių karių

divizijos rinktinę: 31-26.

1949 metais Norkai atvyko į JAV, bet čia aktyviame sporte nebedalyvavo. Dabar jie jau seniai yra pensininkai. Vytautas 1989 m. viešėjo Lietuvoje ir dalyvavo iškilmėse Kaune, skirtose 50 metų sukakčiai pergalės Europos krepšinio pirmenybėse (1939 metais) pažymėti. Išeivijoje gyvenantis krepšinio veteranas Vytautas Grybauskas sausio 12 d. "Draugo" dienraštyje paskelbė apie Vytauto Norkaus mirtį. Tačiau ši liūdna žinia, dėkui Dievui, buvo netikra. Ir dabar Vytautui bei jo broliui Algirdui reikia palinkėti dar daug metų. Taip pat nepamirškime jiems padėkoti už gražias akimirkas krepšinio aikštelėse.

Edvardas Šulaitis

SENIORŲ KREPŠINIO PIRMENYBĖS

Kovo 29 ir 30 dienomis (penktadienį ir šeštadienį), Londone, Ont. įvyks 1996 metų Šiaurės Amerikos lietuvių vyrų senjorų (35 m. ir vyresnių) krepšinio žaidynės, kurias vykdys Londono LSK "Tauras".

Žaidynėse dalyvauja še-

šios komandos: Chicagos ASK "Lituanica", Detroito "Kovas", Hamiltono "Kovas", Toronto "Aušra", Toronto "Vytis" ir, žinoma, šeimininkai – Londono "Tauras". Praėjusių metų nugalėtojas – Hamiltono "Kovas".

Anksčiau buvo skelbta, kad šios varžybos vyks kovo 30-31 dienomis, t.y. šeštadienį ir sekmadienį. Tačiau dėl susiklosčiusių aplinkybių varžybas tenka pradėti anksčiau – penktadienio vakare.

Algis BIELSKUS

ŠIAURĖS AMERIKOS LIETUVIŲ ŠACHMATŲ PIRMENYBĖS

Šios pirmenybės įvyks 1996 m. gegužės 11-12 d.d. Pasaulio Lietuvių centre, 14915-127th St., Lemont, Ill. Žaidynės vyks rūsyje, "Skautų archyvo" patalpose. Turnyrą praveda Romas Fabijonas. Bus žaidžiama šveicariškąja sistema keturiais ratais, pagal USCF taisykles. Laiko riba: 45ėjimai per 90 minučių, su 60 min. "Sudden death".

Pirmenybių tvarkaraštis: gegužės 11d. (šeštadienį): registracija – 9:30-10:00 val. ryto; I ratas – 10:00 v.r.; II ratas – 3:00 v.p.p.;

gegužės 12 d. (sekmadienį): III ratas – 10:00 v.r.; IV ratas – 2:00 v.p.p.

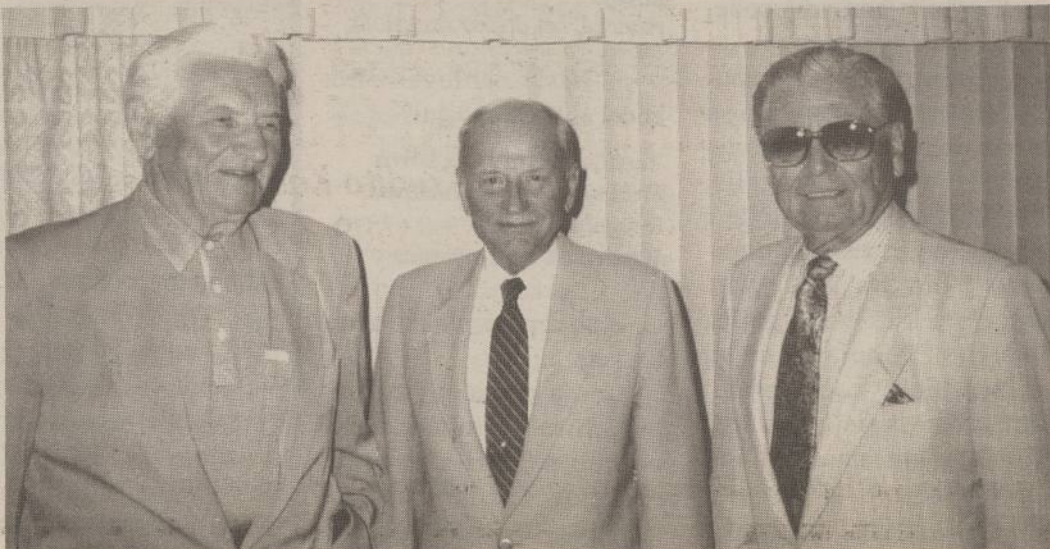
Laimėtojai teks dr. Algirdo Nasvyčio Atminimo pereinamoji taurė, įsteigta 1982 metais. Pereitų metų laimėtojas – Antanas Jasaitis iš Čikagos. Be to, pirmųjų trijų vietų laimėtojams ir geriausiajam jauniui skiriamos ŠALFASS-gos žaidynių plaketės. Bus skiriamos ir piniginės premijos už pirmąsias tris vietas.

Kviečiame dalyvauti visus lietuvių kilmės šachmatininkus. Dalyvių skaičius -

neapribotas. Jaunių amžius - 17 metų ir jaunesni.

Norintieji dalyvauti pirmenybėse turi užsiregistruoti iki 1996 m. gegužės 5 d. imtinai. Kreiptis į turnyro vadovą šiuo adresu: Romas Fabijonas, 21 Commons Dr., Palos Park, IL 60464. Tel. 708-448-4027. Išsamesnę informaciją teikiame ŠALFASS-gos klubams ir tiems pavieniams šachmatininkams, kurių adresus žinome. Visais varžybų klausimais prašome kreiptis į R. Fabijoną.

ŠALFASS-gos
Šachmatų komitetas

CLEVELANDE ir Kapylinkų

MOKINIAI PAMINĖJO
KOVO 11-ąją

Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla Clevelande išpūdingai paminėjo Kovo 11-ąją. Minėjimo iniciatorė – Dr. V. Aukštuolienė pasiūlė mokytojams aktyviai į minėjimą įjungti mokinius, kad jie savo kūryba (piešinėliais, eilėrašciais ar rašinėliais) atvaizduotų šios šventės prasmę ir svarbą. Mokytojai, išaiškinę mokiniams tos dienos prasmę, kartu žadino ir jų vaizduotę, kad ką nors sukurtų, iškeldami Kovo 11-osios reikšmę.

Kovo 9 d. mokiniai su pakilia nuotaika rinkosi į mokyklą, nešini savo originaliais piešiniais arba eilėrašciais, skirtais Kovo 11-ąjai. Gausūs mokinių kūrybos darbai atsidūrė parodoje, kuri buvo eksponuota parapijos svetainėje. Ilgą svetainės sieną padengė mokinių piešiniai, plakatai bei įvairių Lietuvos vaizdų montažai. Tokia paroda labai teigiamai veikė ir pačius mokinius.

12:15 val. mokiniai susirinko į svetainę paminėti Kovo 11-ąją. Mokyklos tėvų komiteto pirmininkas K. Cinvinskas pasveikino mokinius ir pagyrė, kad tokia gausybė jų darbų suteikė visiems šventišką nuotaiką ir vaizdžiai iš-

ryškino šios šventės prasmę. Jis pakvietė dr. V. Aukštuolienę tarti žodį. Doktorė savo kalboje priminė mokiniams, kaip lietuvių tauta kentėjo rusų okupacijos metais ir kaip ji troško laisvės. Pagaliau, prasidėjus komunizmo suirutei, lietuviai spontaniškai pakilo ginti savo laisvę. Dar okupacinei kariuomenei nepasitraukus iš Lietuvos, jie jau išdrįso paskelbti Nepriklausomybę.

Laisvės siekis išryškina mas beveik kiekviename mokinių darbelyje gana originaliu būdu. Vieni tai atvaizdavo spalvomis ir linijomis, kiti – surinktais vaizdais iš spaudos ar fotografijų, treči – savo žodine kūryba. Savo piešinėliais mokiniai išsakė savo meilę Lietuvai, iškeldami viltį ir tikėjimą į laisvę. 5-ojo skyriaus mokinė Viktorija Stungytė rašo: "Lietuvos laisvė, kodėl ji man svarbi? Aš Amerikoje gimiau... Man svarbi, nes aš esu lietuvaitė." Idomus 6-ojo skyriaus mokinės Teresės Paškonytės lipdiny, pavadintas "Mažas krislelis Lietuvos grožio". Mokinė, surinkusi gražius Lietuvos gamtos vaizdus ir žymių žmonių nuotraukas, sulipdė

visa tai į didžiulį plakatą. 7-ojo skyriaus mokinys L. Laniauskas surinko trumpus pasakymus, iš kurių išryškėjo Lietuvos pavergėjų išvykimas, tautos ramybė, viltis ir tikėjimas. Dėmesį patraukia 8-ojo skyriaus mokinės Evelinos Macevičiūtės Lietuvos bažnyčių spalvotų nuotraukų montažas. Saulius Kliorys iš 8-ojo skyriaus supažindino žiūrovus su lietuvių kova, atgaunant nepriklausomybę. Jis taip pat iškelia, kaip užsienio valstybės pripažino Lietuvos nepriklausomybę. Pirmoji valstybė, kuri pripažino nepriklausomybės paskelbimą, buvo Islandija.

Daugelio mokinių piešiniuose dominuoja kryžiai, senovinės lietuvių pilys, Gedimino pilis su staigiančiu vilku, Vilniaus trys kryžiai, Aušros vartai. Apstu gamtos vaizdų su plevesuojančiomis trispalvėmis, Lietuvos vaizdai, nušviesti saulės spindulių.

Į svetainę susirinkę mokinių tėveliai ir visuomenė apžiūrėjo šią parodą ir džiaugėsi mokinių kūrybingumu bei meile Lietuvai, kuri čia taip ryškiai tryško iš kiekvieno piešinėlio ar eilėraštuko.

S.S.

RENGINIAI

SKAITYKITE
IR
PLATINKITE
"DIRVA"

SKELBIMAI

REKLAMOS

• BALANDŽIO 13 d. šeštadienį – Kauno choro "Leliūmai" koncertas – rengia Ateities klubas.

• BALANDŽIO 14 d. Ateitininkų Šeimos šventė

• BALANDŽIO 14 d. – ATVELYKIO STALAS Šv. Jurgio parapijos salėje 11:30 ryto

• BALANDŽIO 27 d. šeštadienį – Los Angeles teatro spektaklis – "TRYSMYLMOS". Rengia vyr. skaučių Židinys.

• BALANDŽIO 28 d. 11:45 v.r. Lietuvių Bendruomenės metinis susirinkimas Dievo Motinos parapijos svetainėje.

• GEGUŽES 27 d. – Memorial Day: apeigos, Mišios, pusryčiai. Rengia Katalikų karo veteranų 613-as postas Šv. Jurgio parapijoje 8:30 ryto.

• BIRŽELIO 16 d. sekmadienį – Tragiškų birželio mė-

nesio įvykių minėjimas. Rengia Clevelando Baltų komitetas.

• LIEPOS 14 d. – Šv. Jurgio parapijos gegužinė. Pradžia 11:30 ryto Šv. Jurgio sodyboje.

• RUGPJŪČIO 17 d. 6:00 v.v. – Lietuvių Kultūrinių Darželių vakaronė Gwinn Estate, Bratenahl, OH

• RUGSĖJO 28 d., šeštadienį – Tradicinis Baltų draugystės vakaras Latvių salėje. Rengia Clevelando Baltų komitetas.

• SPALIO 18, 19 ir 20 dienomis BALFO centro valdybos direktorių suvažiavimas įvyks Clevelande. Rengia Clevelando skyrius

• LAPKRIČIO 9 d. – Dievo Motinos parapijos choro rudens balius, 7 v.v.

• LAPKRIČIO 17 d. – Šv. Jurgio parapijos rudens festivalis nuo 11:30 iki 3:30 v.p.

OHIO
IVYKIAI

• Kovo 30-31 d. Health Choices Expo - Sveikatos paroda. Wick Pollack Inn, 602 Wick Ave., Youngstown, OH. Tel. 216-782-3554.

• Kovo 21-31 d. 20-tas Clevelando tarptautinis filmų festivalis. Hoyts Cinemas Tower City Centre, 50 Public Sq., Cleveland. Tel. 216-623-0400.

• Kovo 30-31 d. Charlton festivalis: Meno, rankdarbių ir gėlių šventė. Willoughby Middle School, 36901 Ridge Rd. Tel. 216-946-6318. Ger.J.

"TAUPA"
PRANEŠA

Didįjį Penktadienį – balandžio 5 d. "TAUPA" bus atidaryta tik nuo 9:00 v.r. iki 12:00 v.p.p. Velykų sekmadienį – balandžio 7 d. "TAUPA" bus uždayta

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

TAUPA
Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomojį sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

Visus nuoširdžiai kviečiame į Kauno mišraus
choro "Leliūmai"

PAVASARIO KONCERTAS,

balandžio 13 d., Atvelykio šeštadienį, 7 val.
vakaro Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

Bilietus po \$ 15, 10 ir 7 galite įsigyti
sekmadieniais po lietuviškųjų pamaldų DMP
svetainėje. Rezervuoti galima skambinant:
dr. Birutei Kasperavičienei, tel. 524-8332, ar
dr. Eugenijui Šilgaliui, tel. 481-0332.

Salėje visos vietos – numeruotos.
Mielai klausysimės iškilaus choro dainų, susipažin-
sime su jų atlikėjais ir kartu pasivažiinsime.

Rengėjai – Clevelando ateitininkai

Atlanta Import-Export Inc.

2719 West 71 Street. Chicago, IL 60629
Tel. (312) 434-2121 (800) 775-SEND

Mūsų Atstovas Clevelande:

Dainius Zalensas

LITMA I.E.

639 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119

Telefonas: (216) 481-0011

Greitas Siuntinių Pristatymas

I LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ

RUSIJĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ

Pasiteiraukit dėl Amerikietiško maisto komplektų

DIRVA

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

"DIRVAI" – NAUJĄ VAGĄ PRADEDANT

Amžinybėn iškeliavo

A. A. VYTAUTAS SIRUTIS,

ilgametis, ištikimas mūsų skyriaus narys. Drauge liūdėdami, reiškiamo nuoširdžią užuojautą Jo artimiesiems.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
Los Angeles skyrius

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus.

Pinigai pervedami doleriais.

Sutvarkomi palikimai.

Skubiems siuntiniams - AIR CARGO.

Komercinės siuntos pagal susitarimą.

MAISTO SIUNTINIAI nuo \$39,- iki \$98,-

Aukštos kokybės maisto produktai.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.

Willoughby Hills, OH 44092

Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.

Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

LINAS VYŠNIONIS

Advokatas Tel: (216) 383-0225

24400 Highland Road, Suite 9 • Richmond Hts. OH 44143

Lietuvos išeivijos spaudos leidėjai pergyvena tą patį jausmą, kaip ir skaitytojai. Ar ilgai egzistuosime išeivijoje? Ar ieškome naujų būdų pagerinti mūsų spaudą?

Perskaičius ELTOS pranešimą apie ten esančias žiniasklaidos priemones, atrodo, kad ten jų yra per daug. Šiais metais užregistruoti 523 laikraščiai, 321 žurnalas, 742 leidyklos ir 26 radijo bei televizijos studijos. O kiek mes išeivijoje turime laikraščių ir radijo valandėlių? Palyginus su Lietuva, atrodo tik lašas jūroje.

Išeivija turi tik keliolika savo laikraščių bei žurnalų, tačiau ir tie patys galą su galu sunkiai suveda. Senoji karta baigia išmirti, mažėja skaitytojų skaičius. Jaunoji karta lietuviškų laikraščių neskaito. Vis mažiau komercinių skelbimų, laikraščio leidimo ir pašto išlaidos didėja, o aukojančių yra nedaug.

Naujųjų emigrantų, atvykusių iš Lietuvos, priskaiciuojama virš 10 tūkstančių. Dauguma jų yra neturtingi. Jeigu kurie ir norėtų skaityti lietuvišką laikraštį, pinigų stokoja.

Turime gražų būrį bendradarbių iš Lietuvos ir Amerikos, tačiau naujų redaktorių labai trūksta. Liko tik vienas kelias: kreiptis į Lietuvą ir prašyti, kad redaktoriai iš jos atvyktų.

Pirmasis mūsų pagalbos šauksmą išgirdo dr. Anicetas Bundonis, kuris iš Lietuvos atvyko į Clevelandą redaguoti

ti "DIRVA". Deja, neilgai jam teko čia dirbuotis, nes negailestinga mirtis jį pakirto per anksti.

Praėjus kuriam laikui, sulaukėme naujojo "DIRVOS" redaktoriaus dr. Jono Jasaičio. Jau pirmieji jo redaguoti laikraščio numeriai atkreipė skaitytojų dėmesį. Aiškesnės tekstų antraštės. "DIRVOS" puslapių straipsnių skyriai aiškiau padalinti, su patraukiančiais pavadinimais. Paskutinis laikraščio puslapis pavadintas "Atmintis – Skelbimai – Reklamos". Gera idėja: sukonsoliduoti tris skyrius į vieną vietą. Reikia tik džiaugtis ir tikėti, kad redaktorius ir toliau eis "DIRVOS" atsinaujinimo keliu.

Yra vienas pageidavimas naujam "DIRVOS" redaktoriui: sekant visų didžiųjų, milijoninius tiražus turinčių Amerikos laikraščių pavyzdžių, įvesti "DIRVOJE" skaitytojų laiškų skyrį. Dėl vietos stokos šie laiškai turi būti trumpi. Tačiau laiškuose keliamos geros idėjos atkreipia kitų skaitytojų dėmesį, praturtina akiratį.

Šia proga verta padėkoti "VILTIES" draugijai ir Lietuvių Tautinės sąjungos pirmininkui dr. Leonui Kriaučeliūnui už jų rūpestį ir pastangas nepalikti "DIRVOS" be globos.

O jeigu ateityje iškils reikalas steigti "DIRVOS SPAUDOS FONDA" laikraščio tolimesnei egzistencijai išlaikyti, tikiu, kad dar turime pakankamai tautinin-

kų ar tautinės krypties turtingų žmonių, kurių parama sutels lėšų laikraščio leidimui.

"DIRVAI" dar neatėjo laikas pasenti. Ji per 80 metų užsigrūdino, subrendo ir turi gerus vadovus, kurių rankose "DIRVOS" vagos bus ryškiai matomos ir įvertintos naujųjų ateivių iš Lietuvos. Baigiu žodžiais: "Ilgiausių metų "DIRVAI".

Vytautas ŠEŠTOKAS

Dėkojame Gerbiamam mūsų skaitytojui ir ilgamečiui jos talkininkui, daugelio labai aktualių straipsnių autoriui, "Vilties" draugijos nariui Vytautui Šeštokui už tokių nuoširdžių linkėjimus. Mes jau ruošėmes įvesti skaitytojų laiškų skyrelį ir su malonumu darome tai dabar. Turime daugybę kitų sumanymų ir su nekantrumu lauksime, kaip juos sutiks mūsų skaitytojai. Kovo 22 d. Čikagoje įvyko Lietuvių tautinės sąjungos ir "Vilties" draugijos susirinkimas, kuriame buvo aptarti "Dirvos" leidimo reikalai. Jame dalyvavo ir kitų lietuviškų leidinių redaktoriai. Nuoširdžiai dėkojame šio pasitarimo dalyviams už gausybę pasiūlymų bei geranoriškų patarimų. Dėkojame "Draugo", "Pasaulio lietuvio" ir kitų leidinių redaktoriams. Su jų pagalba atsiveria gražaus bendradarbiavimo galimybės. Plačiau apie šį susirinkimą - kitame laikraščio numeryje.

Redaktorius

Kreipiasi Lietuvių katalikų religinė šalpa

Lietuvių Katalikų religinė šalpa kreipiasi į galinčius padovanoti mechaninių rašomųjų mašinėlių ir mikroskopų. Galinčius suteikti tokią pagalbą prašome paskambinti į LKRŠ tel. (718) 647-2434.

Lietuvos katalikiškosios mokyklos, kurių dabar jau yra dvidešimt trys, gyvena labai sunkius laikus. Trūksta lėšų, kad būtų galima aprū-

pinti priešpiečiais neturtinčius mokinius. Mokykloje gaunami priešpiečiai jiems yra pagrindinis ir kartais net vienintelis kasdieninis valgis. Užtat kai kurie mokiniai norėtų lankyti mokyklą visas septynias dienas per savaitę.

Lietuvių Katalikų religinė šalpa tęsia savo "Gavėnios skatikų" vaju, kurio dėka jau buvo pamaitintas gražus būrys moksleivių. Norė-

tųsi ir toliau suteikti paramą alkaniesiems. Todėl ir krepiames į Jus. Nepagailėkite "skatiko" ir pasiųskite jį dar šiandieną LKRŠ 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Aukos nurašomos nuo federalinės valdžios mokesčių.

Vida

JANKAUSKIENĖ

LKRŠ reikalų vedėja

BORN TO TRAVEL

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122

OFFERING CORPORATE AND LEISURE TRAVEL

ATPIGINTOS KELIONĖS LIETUVA

Naujos žiemos ir pavasario sezono kainos:

Skrydžiai su FINNAIR, SAS, LUFTHANSA, KLM, LOT

Bendradarbiaujame su Lietuvos Avia linijomis

RITA STAŠKUTĖ